

GRUPA PBG

**SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI
RAFAKO S.A.
W 2015 ROKU**

Racibórz, 21 marca 2016

Spis treści

	nr strony
I. Informacje ogólne.....	4
II. Sytuacja gospodarcza i finansowa.....	7
1. <i>Zewnętrzne i wewnętrzne czynniki istotne dla bieżących wyników finansowych oraz rozwoju RAFAKO S.A.</i>	7
2. <i>Podstawowe zagrożenia i ryzyka</i>	7
3. <i>Analiza podstawowych wielkości ekonomiczno – finansowych</i>	9
3.1. Podsumowanie 2015 roku (w porównaniu do poprzednich lat)	9
3.2. Przychody ze sprzedaży i ich struktura	10
3.3. Dostawy i usługi kompletacyjne oraz zakupy materiałów do produkcji	13
3.4. Transakcje z podmiotami powiązаныmi.....	14
3.5. Koszty działalności operacyjnej i ich struktura oraz wynik brutto na sprzedaży	14
3.6. Pozostałe przychody i koszty operacyjne, wynik na operacjach finansowych	15
3.6.1. Wynik na pozostałej działalności operacyjnej	15
3.6.2. Wynik na działalności finansowej.....	15
3.7. Dochody i ich struktura.....	16
3.8. Rentowność i zwrot z kapitału własnego	16
3.9. Płynność finansowa	16
3.10. Stan zadłużenia	18
3.11. Struktura finansowania aktywów	19
3.12. Aktywa trwałe.....	20
3.12.1. Struktura majątku trwałego	20
3.12.2. Opis głównych inwestycji w zakresie aktywów trwałych	20
3.13. Aktywa obrotowe	21
3.14. Wysokość i struktura kapitału własnego	21
3.15. Zmiany w powiązaniach kapitałowych RAFAKO S.A. z innymi podmiotami	22
3.16. Wykorzystanie środków z emisji akcji serii J	22
4. <i>Sytuacja kadrowa, zatrudnienie w Spółce</i>	23
5. <i>Pozostałe informacje</i>	24
III. Ważniejsze zdarzenia związane z działalnością Spółki w 2015 roku, a także po jego zakończeniu, aż do dnia sporządzenia sprawozdania finansowego.....	25
1. <i>Umowa z TAURON Elektrownia Jaworzno</i>	25
2. <i>Umowa z PGE Elektrownia Opole</i>	27
3. <i>Wydarzenia w zakresie innych istotnych zamówień</i>	27
4. <i>Wydarzenia w zakresie innych, istotnych zdarzeń</i>	28
5. <i>Przedsięwzięcia z zakresu działalności rozwojowej i jakości</i>	30
6. <i>Przedsięwzięcia w zakresie komputeryzacji i zarządzania</i>	30
7. <i>Pozostałe informacje</i>	30
8. <i>Sprawy sporne, postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej</i>	31
IV. Perspektywy rozwoju Spółki w 2016 roku.....	31
1. <i>Polityka energetyczna</i>	31

2.	<i>Plany inwestycyjne sektora energetycznego</i>	34
3.	<i>Plany działalności</i>	37
4.	<i>Portfel zamówień</i>	39
	Oświadczenie Zarządu	43

Załączniki:

- Nr 1 Zestawienie wskaźników za 2015, 2014 i 2013 rok.
- Nr 2 Sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2015, 31 grudnia 2014 i na dzień 31 grudnia 2013 roku - struktura, zmiana stanów i dynamika.
- Nr 3 Sprawozdanie z całkowitych dochodów za 2015, 2014 i 2013 rok.
- Nr 4 Struktura i dynamika wyniku brutto za 2015, 2014 i 2013 rok.
- Nr 5 Zestawienie umów ubezpieczeniowych obowiązujących na dzień 31 grudnia 2015 roku.
- Nr 6 Struktura portfela posiadanych przez RAFAKO S.A. akcji i udziałów na dzień 31 grudnia 2015 roku.
- Nr 7 Zestawienie udzielonych pożyczek.
- Nr 8 Zestawienie kredytów i pożyczek na dzień 31 grudnia 2015 roku.
- Nr 9 Oświadczenie o stosowaniu zasad ładu korporacyjnego w RAFAKO S.A. w 2015 roku.

I. Informacje ogólne

Kim jesteśmy?

RAFAKO S.A. (dalej: „Spółka” lub „RAFAKO S.A.”) należy do największych polskich firm zajmujących się generalną realizacją inwestycji w zakresie kompletnych bloków energetycznych oraz projektowaniem, produkcją, budową i serwisem urządzeń, i obiektów energetycznych. Od listopada 2011 roku Spółka wchodzi w skład Grupy PBG.

Podstawowa oferta Spółki obejmuje:

Kompletne bloki energetyczne	Kotły energetyczne i ciepłownicze	Urządzenia ochrony powietrza	Zespoły oraz części maszyn i urządzeń energetycznych
<ul style="list-style-type: none"> • składające się z kotła (opalanego paliwami kopalnymi lub biomasą) wraz z turbiną sprężniętą z generatorem wytwarzającym energię oraz kompletem urządzeń i instalacji niezbędnych do poprawnej pracy bloku 	<ul style="list-style-type: none"> • opalane paliwami kopalnymi, biomasą, odpadami • z paleniskami: rusztowym, fluidalnym i pyłowym • na parametry pary pod i nadkrytyczne • kotły odzyskowe 	<ul style="list-style-type: none"> • instalacje odsiarczania spalin metodą mokrą i półsuchą • instalacje odazotowania spalin, w tym metodą katalityczną SCR • urządzenia odpylające (elektrofiltry, filtry workowe) 	<ul style="list-style-type: none"> • produkcja elementów kotłów i elementów odpylaczy • diagnostyka naprawa i modernizacja urządzeń kotłowych • usługi projektowe, doradcze i serwisowe • produkcja konstrukcji stalowych i innych części dla energetyki

Powyższe produkty i usługi RAFAKO S.A. oferuje w formule EPC (model kompleksowego zarządzania projektem, obejmujący projektowanie, kompletację, produkcję, montaż/budowę, uruchomienie danego produktu) lub formule nie-EPC (model obejmujący projektowanie, kompletację, produkcję, montaż/budowę danego produktu w różnych konfiguracjach, zawsze z elementem kompletacji i produkcji).

Spółka posiada własne zakłady produkcyjne, zakład macierzysty mieści się w Raciborzu, gdzie zlokalizowane są dyrekcja zakładu, biura projektowe i technologiczne oraz pięć hal produkcyjnych, gdzie produkowane są przede wszystkim elementy ciśnieniowe. Zakład Spółki produkujący elektrofiltry oraz ich elementy działa w Wyrach. łączne moce przerobowe RAFAKO S.A. na 2015 rok wynosiły ponad 1,4 mln roboczogodzin/rok z możliwością ich zwiększenia do ponad 1,6 mln roboczogodzin/rok. Pod względem wartości mocy produkcyjnych w zakresie produkcji elementów ciśnieniowych Grupa posiada pozycję lidera w Polsce i w UE.

RAFAKO S.A. działa w branży energetycznej od 1949 roku. Oferta produktowa Spółki, początkowo skoncentrowana na produkcji kotłów parowych i ich elementów, była stopniowo rozszerzana, m.in. o kompletne instalacje odsiarczania spalin, odpylacze oraz instalacje odazotowania spalin. Spółka z firmy typowo produkcyjnej, przekształciła się w generalnego wykonawcę obiektów energetycznych. W roku 2014 Spółka dołączyła do elitarnej grupy firm oferujących i realizujących kompletne bloki energetyczne w formule EPC, rozpoczynając w praktyce samodzielnie budowę bloku energetycznego o mocy 910 MW dla Elektrowni Jaworzno (dalej „Projekt Jaworzno 910MW”).

Od początku swojej działalności Spółka była głównym dostawcą kotłów dla krajowej energetyki i przemysłu. Sumaryczna moc kotłów produkcji RAFAKO S.A. stanowi znaczącą część zainstalowanej mocy polskiej energetyki zawodowej oraz energetyki przemysłowej. Do najważniejszych obiektów, które Spółka wyposażyła w swoje kotły energetyczne, należą m.in.: elektrownie: Bełchatów, Opole, Turów, Dolna Odra (wszystkie PGE), Rybnik (EDF), Pątnów - Adamów - Konin, Koźnice (Enea) oraz elektrownie wchodzące w skład Tauron Wytwarzanie, a także Elektrociepłownie Warszawskie (PGNiG Termika), Zespół Elektrociepłowni Wrocławskich Kogeneracja, Zespół Elektrociepłowni Łódź (Dalkia), Elektrociepłownia Zielona Góra (EDF). Kotły z cyrkulacyjną warstwą fluidalną Spółka zainstalowała w Elektrociepłowniach Żerań i Bielsko-Biała II (Tauron Wytwarzanie), w Elektrowni Siersza (Tauron Wytwarzanie) oraz w Zakładach Farmaceutycznych Polpharma Starogard Gdański.

W 2008 roku został przekazany do eksploatacji blok 464 MW w Elektrowni Pątnów II, dla którego RAFAKO S.A. we współpracy z firmą SNC Lavalin wykonała kocioł i instalację odsiarczania spalin. Budowa bloku energetycznego na parametry nadkrytyczne w Pątnowie II jest pierwszą inwestycją tego typu zrealizowaną w Polsce, zarówno pod względem wysokości nakładów finansowych, jak i mocy prądotwórczej. Dzięki wysokiej wydajności bloku energetycznego o wiele niższa jest emisja do atmosfery szkodliwych gazów.

W 2011 roku w Elektrowni Bełchatów został przekazany do eksploatacji blok energetyczny o mocy 858 MW, w ramach którego RAFAKO S.A. wybudowała tzw. wyspę kotłową obejmującą kocioł, elektrofiltr oraz instalację odsiarczania spalin. Zbudowany w Bełchatowie nowy blok energetyczny jest najpotężniejszą jednostką opalaną węglem brunatnym na terenie Polski.

W 2014 roku został zakończony projekt zwiększenia w PGE Elektrociepłowni Kielce produkcji zielonej energii elektrycznej i ciepłej poprzez rozbudowę istniejących mocy wytwórczych o upustowo-kondensacyjną turbinę parową (moc ok. 6,5 MW), wymiennik ciepłowniczy (moc około 14 MW) współpracujących z posiadanym kotłem parowym OS-20 opalanych biomasą.

Istotny w sprzedaży RAFAKO S.A. jest udział sprzedaży zagranicznej. Największe wyprodukowane przez RAFAKO S.A. kotły pracują w elektrowniach w krajach byłej Jugosławii, szereg dużych jednostek dostarczono do Czech, Chin, Turcji i Indii. RAFAKO S.A. jest również, liczącym się na rynku europejskim, dostawcą elementów kotłowych. Naszymi klientami w 2015 roku były firmy z takich krajów jak: Wielka Brytania, Finlandia, Turcja, Niemcy, Serbia, Czechy.

Spółka zdobywa coraz silniejszą pozycję na europejskim rynku termicznej utylizacji odpadów. W 2011 roku dostarczyliśmy 3 kotły odzyskowe do instalacji termicznej utylizacji odpadów komunalnych w Turynie (Włochy) oraz 2 kotły odzyskowe do termicznej utylizacji odpadów w Baku, w Azerbejdżanie. W grudniu 2013 roku oddany został do eksploatacji kocioł parowy dla spalarni odpadów komunalnych w miejscowości Roskilde w Danii. W 2013 rozpoczęła się realizacja projektu na dostawę części technologicznej dla dwóch linii Zakładu Termicznego Unieszkodliwiania Odpadów dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego. W 2014 roku dostarczyliśmy kocioł do spalania śmieci w miejscowości Billingham w hrabstwie Cleveland w Anglii. Na początku 2016 roku zakończono realizację kontraktu na dostawę kotła do utylizacji odpadów komunalnych w Calvert, Buckinghamshire (Anglia), w marcu 2016 roku miał miejsce „rozruch próbny” przed oddaniem inwestycji do użytkowania. Odbiór inwestycji przez klienta zaplanowano na kwiecień 2016.

W grudniu 2012 roku w Elektrowni Jaworzno (Grupa Tauron) przekazano do eksploatacji kocioł fluidalny opalany wyłącznie biomasą, w odróżnieniu od wcześniejszych jednostek opalanych węglem lub równocześnie węglem i biomasą. We wrześniu 2014 zakończono realizację kontraktu dla Elektrowni Stalowa Wola, gdzie istniejący kocioł pyłowy opalany węglem został dostosowany do spalania wyłącznie biomasą. W końcowej fazie znajduje się również kontrakt na budowę kotła do spalania biomasą w miejscowości Wiesbaden w Niemczech. Te nowatorskie projekty podkreślają silną pozycję RAFAKO S.A. jako dostawcy technologii, związanych z produkcją energii ze źródeł odnawialnych. Projekty te wpisują się zarówno w strategię Polski, która powinna zwiększyć produkcję energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, jak również w „ekologiczną strategię” RAFAKO S.A.

RAFAKO S.A. jest liderem w zakresie zainstalowanych w Polsce dużych instalacji ochrony środowiska. Instalacje tego typu jednostka dominująca dostarczyła dla Elektrowni Jaworzno III, Elektrowni Bełchatów, Elektrowni Pątnów, Ostrołęka „B”, Dolna Odra, Elektrociepłowni Siekierki, Elektrociepłowni Łódź, Elektrowni Siersza, Elektrowni Skawina, Elektrowni Trzebowice (Dalkia Czechy), Elektrowni Kozienice czy Elektrowni Połaniec.

W 2012 roku nastąpiło przekazanie do eksploatacji jednego z największych obiektów realizowanych przez RAFAKO S.A. – Instalacji Mokrego Odsiarczania Spalin w Elektrociepłowni Siekierki PGNiG Termika S.A. Wybudowana instalacja jest jedną z największych inwestycji ekologicznych w kraju, a także jednym z największych jednostkowych obiektów w historii RAFAKO S.A. W grudniu 2014 roku RAFAKO S.A. zakończyło modernizację instalacji odsiarczania spalin na blokach 5 i 6 w Elektrowni Bełchatów. W roku 2015 zakończono budowę instalacji odsiarczania metodą mokrą w elektrociepłowniach należących do Grupy EDF. Instalacje te wybudowano we Wrocławiu, Krakowie, Gdańsku i Gdyni w ramach kompleksowego planu Grupy EDF dostosowania swojej bazy wytwórczej do nowych wymogów ochrony środowiska. Obecnie trwają pomiary gwarancyjne, które mają zakończyć się w I kwartale 2016 roku.

W latach 2007 – 2008 w Elektrociepłowni w Łodzi oraz w Elektrowni Skawina, RAFAKO S.A. oddała do użytku wysokosprawne instalacje odsiarczania spalin wykonane metodą pólsuchą. Technologia pólsucha, mniej kosztowna niż metoda mokra, jest własnym, inżynierskim rozwiązaniem RAFAKO S.A.

W 2011 roku Spółka wkroczyła w nowy obszar ekologicznych inwestycji w energetyce, związany z redukcją tlenków azotu, poprzez realizację „pod klucz” nowoczesnych instalacji odazotowania spalin SCR. Obok pierwszej instalacji, zabudowanej na kotle K8 w PKN Orlen, od czerwca 2011 roku w Elektrowni „Kozienice” jest realizowana instalacja katalitycznego odazotowania spalin – SCR. W czerwcu 2012 roku został podpisany kontrakt na dostawę Instalacji Katalitycznego Odazotowania Spalin ze spółką GDF SUEZ Energia Polska S.A. dla sześciu bloków w Elektrowni Połaniec S.A.

Od 2009 roku ofertę Spółki rozszerzono o urządzenia odpylające, obejmujące elektrofiltry oraz filtry workowe. W latach 2010-2013 zostały przekazane do eksploatacji elektrofiltry m.in.: w Elektrowni Kozienice odpowiednio bloku nr 10, 4, 3 oraz 8; w Elektrowni Bełchatów kotła BB-1150 bloku nr 4 (2010), bloku K5 i K6 (2011), elektrofiltr oraz zmodernizowany system transportowy żużlu i popiołu bloku 6-215 MW w Elektrociepłowni Tuzla (2012). W 2014 roku RAFAKO S.A. zamontowało 2 elektrofiltry w elektrowni Westfalen w Niemczech i 2 elektrofiltry w elektrowni Eemshaven w Holandii.

Rok 2014 był dla RAFAKO S.A. rokiem przełomowym. Został podpisana umowa na budowę bloku energetycznego o mocy 910 MW w Elektrowni Jaworzno III, gdzie RAFAKO w praktyce samodzielnie realizuje ten projekt w formule pod klucz, a w zakresie technologicznym dostarcza całą wyspę kotłową.

W lutym 2014 roku w życie wszedł długo oczekiwany kontrakt na rozbudowę Elektrowni Opole, gdzie powstają dwa nowe bloki energetyczne o mocy 900 MW każdy na nadkrytyczne parametry pary. Jest to największa po 1989 roku inwestycja w polskiej branży energetycznej. Całość zakresu prac i usług wchodzących w zakres prac RAFAKO S.A., została powierzona Alstom Power Sp. z o.o.

Projekty oparte są o najnowocześniejszą technologię wytwarzania energii elektrycznej z zastosowaniem kotłów i turbin na nadkrytyczne parametry pary, które umożliwiają osiągnięcie sprawności bloku energetycznego na poziomie 45% i wyższym. Spółka od lat pracuje wspólnie z polskimi naukowcami nad koncepcją bloków o sprawności powyżej 50 %, czyli bloków na parametry ultra-nadkrytyczne. Ich wdrożenie będzie kolejnym krokiem milowym w historii firmy i polskiej energetyki, która nie może sobie pozwolić na odejście od rodzimego węgla, jako podstawowego paliwa. Kolejnym projektem w roku 2014 dla RAFAKO S.A. na zasadzie inwestycji EPC jest podpisana w maju 2014 budowa nowej elektrociepłowni w Kędzierzynie dla Grupy Azoty Zakłady Azotowe Kędzierzyn S.A. Jest to blok węglowy wyposażony w wysokosprawny kocioł węglowy, najnowocześniejszą technologię oczyszczania spalin jak i turbinę parową.

Wszystkie dostarczone przez Spółkę urządzenia znajdują się pod stałą opieką w zakresie serwisu i remontów. Spółka oferuje również modernizację poprawiającą parametry eksploatacyjne oraz zmniejszającą negatywny wpływ urządzeń na środowisko naturalne.

Posiadane certyfikaty potwierdzają stosowanie przez RAFAKO S.A. wymagań dotyczących ISO 9001, ISO 14001, PN-N 18001, Dyrektywy 97/23/UE i mają na celu zapewnienie Klientów Spółki, że wytwarzane urządzenia odpowiadają technicznym wymogom bezpieczeństwa obowiązującym zarówno na rynku krajowym, zjednoczonym rynku Unii Europejskiej, jak i w USA.

W roku 2011 Grupa Kapitałowa RAFAKO stała się częścią Grupy Kapitałowej PBG, ze Spółką PBG S.A. jako podmiotem dominującym. PBG S.A. w upadłości układowej stoi na czele grupy kapitałowej, w skład której wchodzi firmy działające na rynku budownictwa specjalistycznego. Najistotniejsze segmenty działalności Grupy obejmują obecnie budownictwo energetyczne oraz budowę instalacji dla gazu ziemnego, ropy naftowej i paliw. W czerwcu 2012 roku, Sąd ogłosił upadłość Spółki PBG S.A. z możliwością zawarcia układu. Postanowieniem z dnia 25 sierpnia 2015 roku Sędzia Komisarz stwierdził zawarcie Układu Spółki z Wierzycielami o treści zgodnej z Propozycjami Układowymi Spółki z dnia 28 kwietnia 2015 roku.

Struktura akcjonariatu na dzień 31 grudnia 2015 roku została przedstawiona w załączniku nr 9.

II. Sytuacja gospodarcza i finansowa

1. Zewnętrzne i wewnętrzne czynniki istotne dla bieżących wyników finansowych oraz rozwoju RAFAKO S.A.

A. Czynniki zewnętrzne:

- sytuacja gospodarcza w Polsce i na świecie;
- sytuacja w branży energetycznej w Polsce i na świecie;
- konkurencja na rynku, na którym działa Spółka;
- sytuacja finansowa i pozycja rynkowa klientów, partnerów konsorcjalnych, podwykonawców i dostawców Spółki;
- wywiązywanie się zleceniodawców z terminów płatności;
- ceny rynkowe materiałów wykorzystywanych do produkcji przez Spółkę oraz usług obcych, jak również koszty świadczeń pracowniczych;
- kurs wymiany walut;
- stopień zaangażowania banków w zakresie finansowania i udzielania gwarancji bankowych na realizowane kontrakty;
- sytuacja finansowa głównego właściciela Spółki;
- ograniczenie zdolności gwarancyjnej Spółki w związku z postępowaniem układowym PBG;
- postęp technologiczny;
- zmiany przepisów podatkowych.

B. Czynniki wewnętrzne:

- zawieranie i realizacja istotnych kontraktów przez Spółkę;
- utrzymanie płynności finansowej Spółki;
- zdolność do wykorzystania efektów zakończonych i planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych mających na celu podniesienie efektywności funkcjonowania Spółki, w szczególności w zakresie działalności produkcyjnej i zarządzania oraz zwiększenie zdolności do pozyskiwania i realizacji zamówień;
- doskonalenie procesów zarządzania Spółką, w tym procesu zarządzania kontraktami długoterminowymi oraz kosztami funkcjonowania (kosztami „stałymi”);
- budowa wieloosobowych, wielobranżowych zespołów koordynacji prac w ramach realizacji kompletnych obiektów energetycznych;
- utrzymanie i pozyskiwanie nowych wysoko wykwalifikowanych kadr projektowych i produkcyjnych.

2. Podstawowe zagrożenia i ryzyka

RAFAKO S.A. identyfikuje następujące zagrożenia i ryzyka dla działalności Spółki w najbliższym okresie:

Ryzyka związane z warunkami makroekonomicznymi oraz dotyczące sektora, w którym Spółka prowadzi działalność:

1. Ryzyko wynikające z sytuacji makroekonomicznej m.in. dynamika wzrostu PKB, stopa bezrobocia, wysokość wynagrodzeń, dynamika produkcji przemysłowej i budowlano-montażowej, poziom wydatków inwestycyjnych, kurs wymiany walut,
2. Ryzyko związane z otoczeniem politycznym, polityką energetyczną i niepewnością co do sposobu jej kształtowania w przyszłości,
3. Ryzyko kursowe,
4. Ryzyko zmiany stóp procentowych,
5. Ryzyko wzrostu konkurencji.

Czynniki ryzyka specyficzne dla Spółki:

1. Ryzyko związane z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem przez Spółkę realizowanych kontraktów,
2. Ryzyko związane z brakiem lub opóźnieniem płatności z tytułu realizowanych przez Spółkę kontraktów,
3. Ryzyko związane z realizacją kontraktów o znacznej jednostkowej wartości i ograniczonym kręgu odbiorców produktów i usług Spółki,
4. Ryzyko wzrostu kosztów operacyjnych Spółki wynikające ze wzrostu cen dostaw i usług obcych oraz wzrostu kosztów świadczeń pracowniczych,
5. Ryzyko dotyczące niedoszacowania kosztów realizacji projektów,
6. Ryzyko związane z pozyskiwaniem nowych kontraktów,
7. Ryzyko związane z realizacją niektórych projektów w ramach konsorcjów,
8. Ryzyko związane z pozyskiwaniem oraz realizacją projektów we współpracy z dostawcami oraz podwykonawcami,
9. Ryzyko związane z nieuzyskaniem niezbędnych gwarancji finansowych umożliwiających pozyskanie i realizację kontraktów,
10. Ryzyko związane z nieuzyskaniem finansowania zewnętrznego na zakładanym poziomie i oczekiwanych warunkach,
11. Ryzyko odzyskania całości lub części wierzytelności układowych od PBG,
12. Ryzyko związane z nieutrzymaniem płynności finansowej przez Spółkę na odpowiednim poziomie,
13. Ryzyko związane z niezrealizowaniem przyjętej strategii,
14. Ryzyko utraty dobrej reputacji przez Spółkę,
15. Ryzyko wynikające ze stosowania przez Spółkę skomplikowanych i innowacyjnych technologii wytwarzania,
16. Systemy informatyczne Spółki są narażone na awarię lub złamanie ich zabezpieczeń,
17. Bieżąca działalność operacyjna oraz rozwój Spółki są zależne od członków jej kadry kierowniczej wysokiego szczebla, a także od możliwości zatrudnienia oraz utrzymania wysoko wykwalifikowanych pracowników, zwłaszcza specjalistów z wybranych grup pracowników produkcyjnych oraz inżynierów,
18. Ryzyko niewystarczającej ochrony ubezpieczeniowej,
19. Ryzyko związane z następstwami wypadków przy pracy i chorób zawodowych,
20. Ryzyko związane z awariami parku maszynowego wykorzystywanego przez Spółkę, zniszczenia lub utraty majątku.

Czynniki ryzyka regulacyjne:

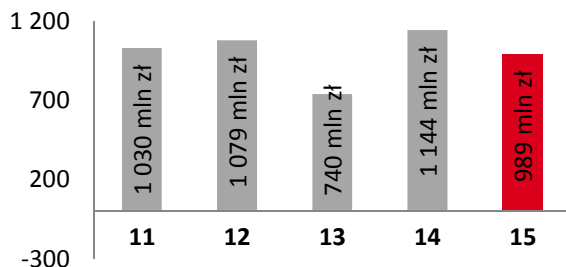
1. Ryzyko związane ze zmianami przepisów dotyczących sektora energetycznego,
2. Ryzyko związane z ochroną środowiska,
3. Ryzyko związane ze zmianami przepisów prawa podatkowego, jego interpretacji oraz zmianami indywidualnych interpretacji przepisów prawa podatkowego,
4. Ryzyko związane z zawieraniem umów z podmiotami powiązаныmi.

Opis celów i zasad zarządzania ryzykiem finansowym, z wyszczególnieniem najbardziej istotnych rodzajów ryzyk, przedstawiono w notce 51 informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego Spółki.

3. Analiza podstawowych wielkości ekonomiczno – finansowych

3.1. Podsumowanie 2015 roku (w porównaniu do poprzednich lat)

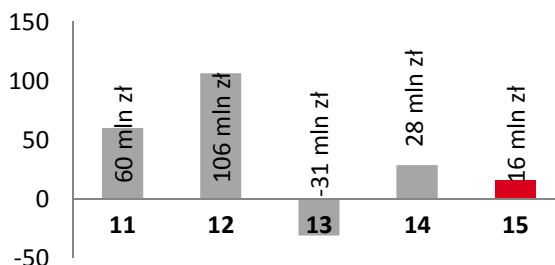
Przychody ze sprzedaży 989 mln zł

Definicja: łączna wartość sprzedaży produktów, towarów i materiałów pomniejszona o podatek od towarów i usług.

Odniesienie do 2014 roku: Przychody ze sprzedaży zmniejszyły się o 13,5% w wyniku mniejszej sprzedaży we wszystkich asortymentach za wyjątkiem bloków energetycznych i kotłów.

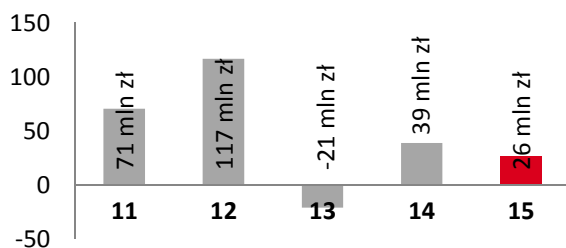
EBIT 16 mln zł

Definicja: Wynik z działalności kontynuowanej

Odniesienie do 2014 roku: Zysk z działalności kontynuowanej wyniósł prawie 16 mln zł, tj. o 12 mln mniej niż w roku ubiegłym.

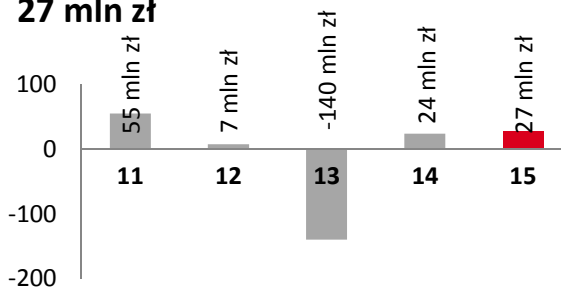
EBITDA 26 mln zł

Definicja: Suma wyniku z działalności kontynuowanej i amortyzacji

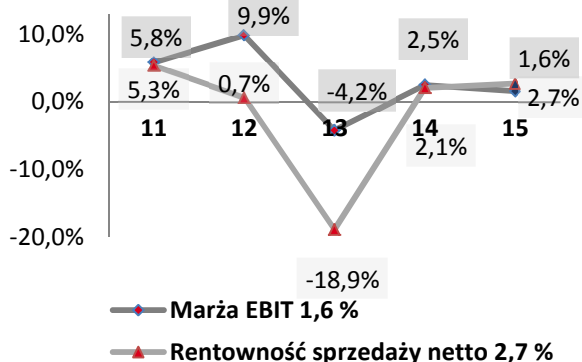
Odniesienie do 2014 roku: EBITDA zmniejszył się z kwoty 39 mln zł do kwoty 26 mln zł, tj. o 13 mln zł.

Zysk netto 27 mln zł

Definicja: Nadwyżka, która pozostaje po odjęciu wszystkich kosztów. Różnica między przychodem ze sprzedaży a kosztem całkowitym.

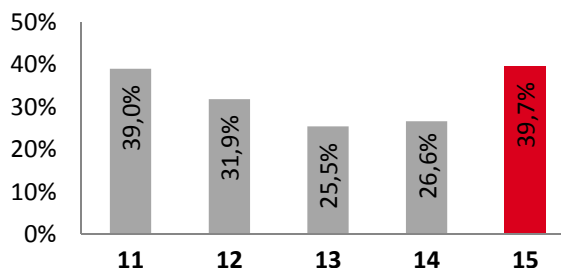
Odniesienie do 2014 roku: Spółka osiągnęła zysk netto w wysokości 27 mln , tj. o 3 mln więcej niż w roku ubiegłym, głównie w wyniku sprzedaży akcji spółki zależnej FPM S.A.. Zysk na transakcji wyniósł 11,4 mln zł.

Definicja: Marża EBIT: wynik z działalności operacyjnej/przychody netto ze sprzedaży towarów i produktów; Rentowność sprzedaży netto: wynik netto/przychody netto ze sprzedaży towarów i produktów.

Odniesienie do 2014 roku: Rentowności operacyjna działalności Spółki nieznacznie zmalała w stosunku do 2014 roku.

Wsk. udziału kapitału własnego 39,7%

Definicja: Kapitał własny/suma aktywów.

Odniesienie do 2014 roku: Udział kapitału własnego w sumie źródeł finansowania aktywów ogółem zwiększył się o 13,1 punktu procentowego i wyniósł 39,7%. Wzrost wyniku z emisji akcji.

3.2. Przychody ze sprzedaży i ich struktura

Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów w 2015 roku osiągnęły poziom 989 296 tysięcy złotych i były niższe w stosunku do sprzedaży roku poprzedniego o 154 444 tysiące złotych (o 13,5%). Sprzedaż wyrobów i usług wyniosła 987 274 tysiące złotych, przychody ze sprzedaży materiałów 2 022 tysiące złotych.

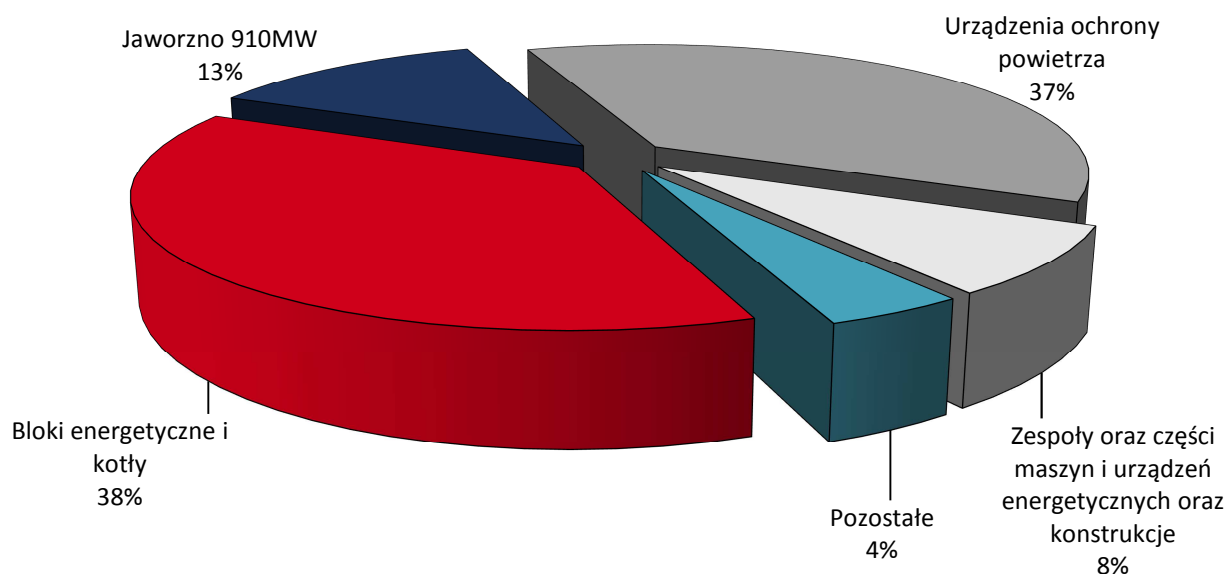
Spadek sprzedaży odnotowany w 2015 roku był spowodowany głównie niższymi przychodami ze sprzedaży urządzeń ochrony powietrza, w tym instalacji odsiarczania spalin. Spadek sprzedaży tych urządzeń jest związany z finalizacją projektów dla spółek z grupy EDF Polska (o wartości około 770 milionów złotych) oraz brakiem nowych zamówień o znacznej wartości. Sprzedaż urządzeń ochrony powietrza wyniosła na rynku krajowym 364 395 tysięcy złotych i była, w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego, niższa o 48,3% (705 405 tysięcy złotych w 2014 roku).

Spadek sprzedaży odnotowano również w asortymencie zespołów oraz części maszyn i urządzeń energetycznych. Na rynku krajowym sprzedaż wyniosła 58 642 tysiące złotych i była o 34,9% niższa w stosunku do 2014 roku, w którym wyniosła 90 048 tysięcy złotych.

Wzrost sprzedaży odnotowano w asortymencie bloki energetyczne i kotły. Wysoka sprzedaż tego asortymentu wynika głównie z realizacji Projektu Jaworzno 910MW (o wartości 4,4 mld złotych, RAFAKO S.A. wykonuje około 11,5% zakresu prac), kontraktu na budowę elektrociepłowni w Grupie Azoty ZAK S.A. (o wartości 320 milionów złotych) oraz kontraktu na budowę kotła fluidalnego z odpylaniem dla Synthos (o wartości 151,6 milionów złotych). Sprzedaż bloków energetycznych i kotłów na rynku krajowym wyniosła 436 044 tysiące złotych i była, w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego o 179,6% wyższa (155 958 tysięcy złotych w 2014 roku). Sprzedaż na Projekcie Jaworzno 910MW wyniosła 124 207 tysięcy złotych (14 623 tysiące złotych w 2014 roku).

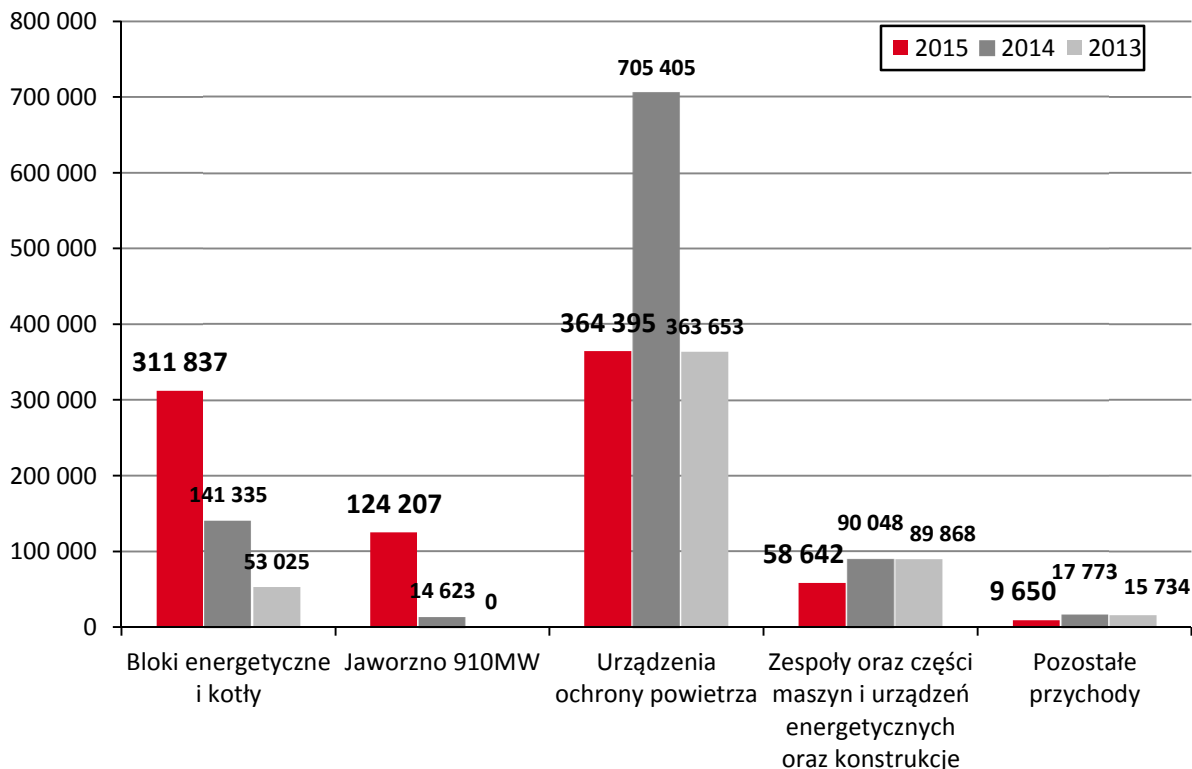
Udział sprzedaży zagranicznej w sprzedaży ogółem wyniósł 12,2%, co oznacza spadek w stosunku do roku poprzedniego o 3,1 punktu procentowego. Wartość sprzedaży zagranicznej za 2015 rok wyniosła 120 565 tysięcy złotych i była o 30,9% niższa od wartości sprzedaży za rok 2014, w którym wyniosła 174 556 tysięcy złotych. Spadek sprzedaży zagranicznej dotyczył wszystkich grup asortymentowych za wyjątkiem bloków energetycznych i kotłów, zmiana wynika głównie z braku nowych, istotnych zamówień w tych asortymentach. Sprzedaż w grupie bloki energetyczne i kotły na rynku zagranicznym wyniosła 59 064 tysiące złotych i była o 11,3% wyższa od wartości sprzedaży za rok 2014, w którym wyniosła 53 071 tysięcy złotych.

Struktura asortymentowa sprzedaży w 2015 roku przedstawiała się następująco:

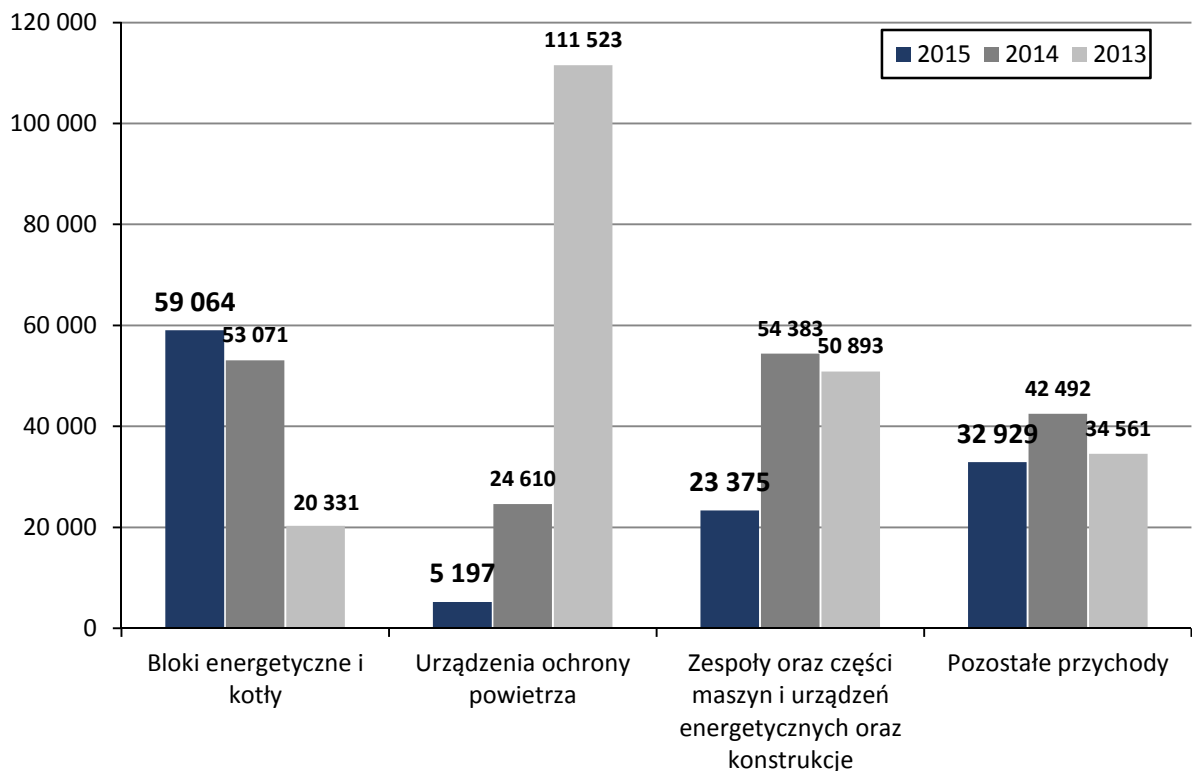

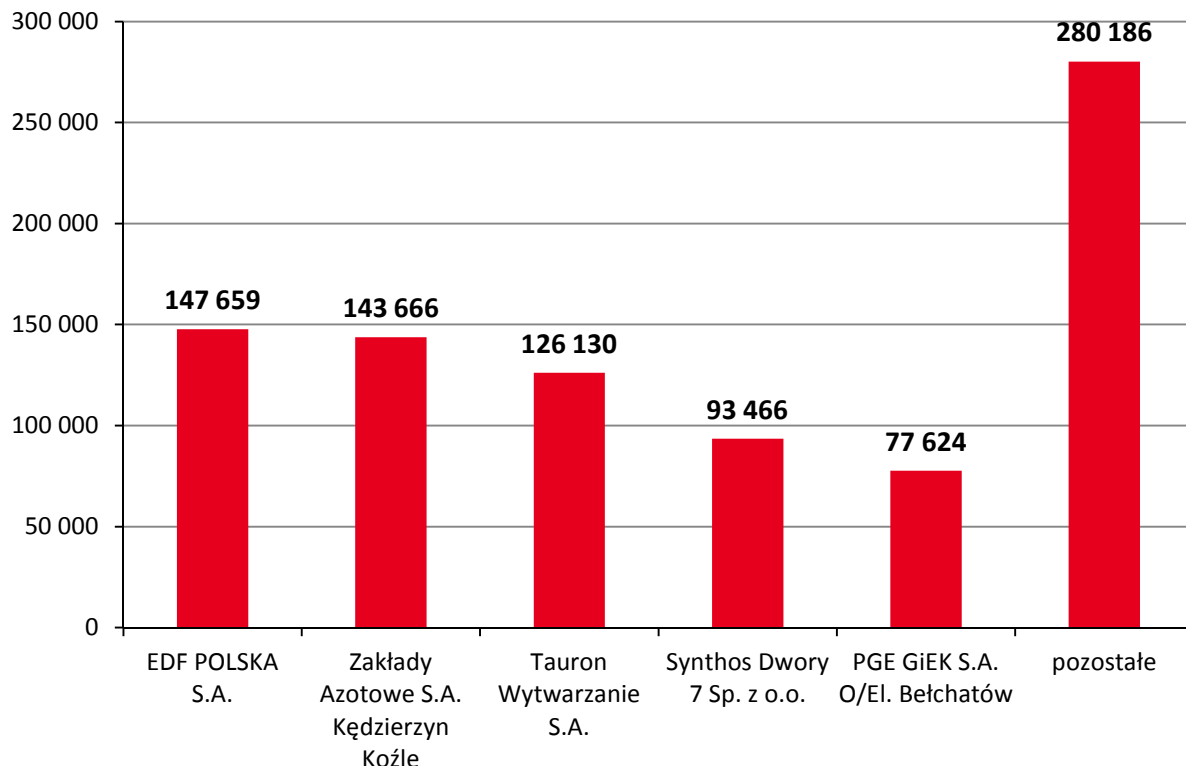
Asortyment sprzedaży z podziałem na rynki sprzedaży:

Rynek krajowy (2015: 868 731 tys. złotych; 2014: 969 184 tys. złotych; 2013: 522 280 tys. złotych):

Rynek zagraniczny (2015: 120 565 tys. złotych; 2014: 174 556 tys. złotych; 2013: 217 308 tys. złotych):

Głównymi odbiorcami wyrobów RAFAKO S.A. w 2015 roku, byli:
na rynku krajowym (razem 868 731 tys. złotych):

W 2015 roku głównym odbiorcą Spółki została EDF Polska S.A., która miała 14,9% udziału w sprzedaży ogółem (30,7% w 2014 roku), przedmiotem realizowanej sprzedaży dla tego klienta była głównie budowa instalacji odsiarczania spalin w elektrociepłowniach w Gdańsku, Gdyni oraz Krakowie.

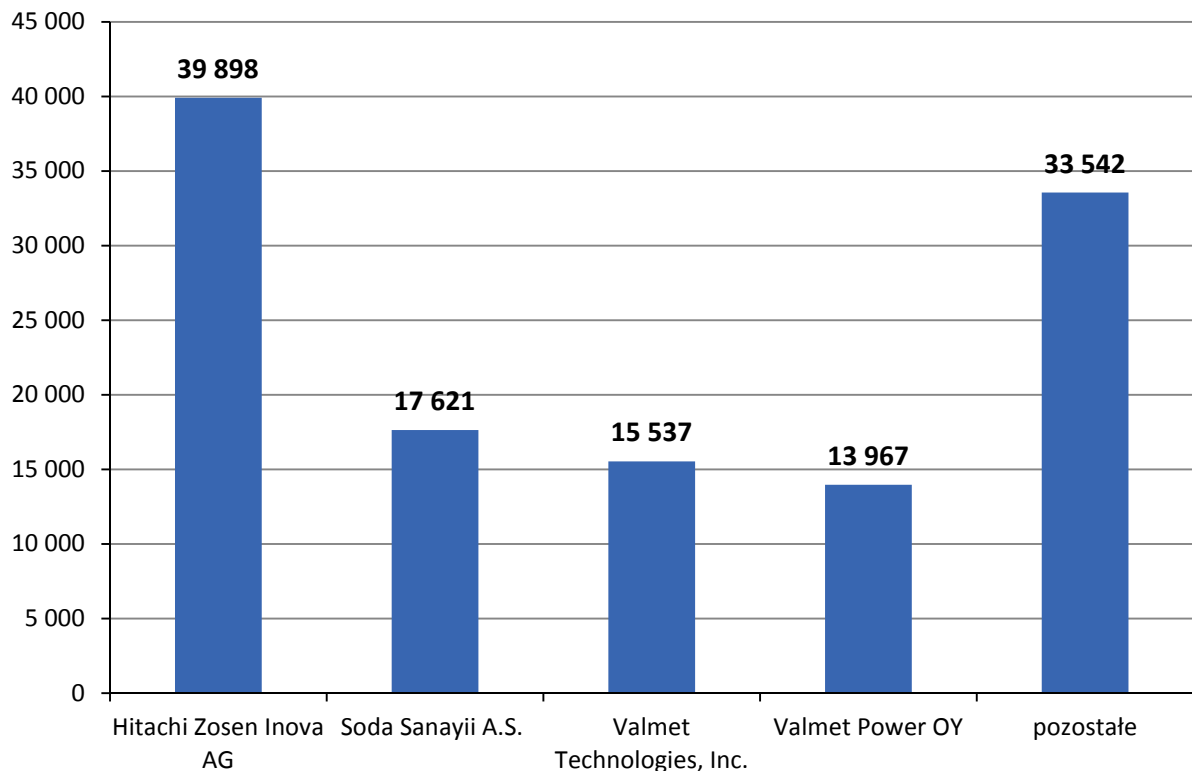
Znaczący udział w sprzedaży miały także Zakłady Azotowe S.A. Kędzierzyn (14,5% wartości sprzedaży ogółem w 2015 roku, 1,1% w 2014 roku), przedmiotem realizowanej sprzedaży była budowa nowej elektrociepłowni w Grupie Azoty ZAK S.A.

Kolejnym znaczącym odbiorcą Spółki został Tauron Wytwarzanie S.A., który miał 12,7% udziału w sprzedaży ogółem (1,3% w 2014 roku), przedmiotem realizowanej sprzedaży dla tego klienta była głównie budowa bloku energetycznego o mocy 910 MW na parametry nadkrytyczne w Elektrowni Jaworzno. Łączna sprzedaż dla TAURON Polska Energia S.A. wyniosła w 2015 roku 126 154 tysiące złotych.

Istotny udział w sprzedaży ogółem (9,4% w 2015 roku, 3,5% w 2014 roku) miał również odbiorca: Synthos Dwory 7 Sp. z o.o., przedmiotem sprzedaży była budowa Kotła Fluidalnego OFz – 140 „pod klucz”.

Równie istotny udział w sprzedaży (ok. 7,8%, przy ok. 14,4% udziale w sprzedaży za analogiczny okres 2014 roku) miał odbiorca: PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. O/EI. Bełchatów; przedmiotem realizowanej sprzedaży była modernizacja i remont układu podgrzewu spalin bloków energetycznych. Łączna sprzedaż dla PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. wyniosła w 2015 roku 82 715 tysięcy złotych.

na rynku zagranicznym (razem 120 565 tys. złotych):

Na rynku zagranicznym głównym odbiorcą RAFAKO S.A. była firma Hitachi Zosen Inova AG z siedzibą w Szwajcarii, której udział w sprzedaży ogółem wyniósł 4,0% (4,6% w roku 2014). Przedmiotem sprzedaży dla tego klienta była dostawa wraz z montażem i rozruchem kotła do utylizacji odpadów komunalnych dla Termicznej Utylizacji Odpadów Hereford & Worcestershire na terenie Wielkiej Brytanii.

Charakter asortymentu sprzedaży Spółki powoduje, że w okresach realizacji największych kontraktów udział znaczących Klientów w sprzedaży przekracza poziom 10%.

Prezentowane przychody obejmują przychody ze sprzedaży dotyczące umów o usługę budowlaną wycenianych metodą zaawansowania kosztów.

3.3. Dostawy i usługi kompletacyjne oraz zakupy materiałów do produkcji

W 2015 roku głównymi źródłami zaopatrzenia RAFAKO S.A. były:

Źródła zaopatrzenia	Zakupy w tysiącach złotych			
	2015		2014	
	Wartość	udział w całości zakupów	Wartość	udział w całości zakupów
Dostawcy krajowi	704 306	81,2%	798 278	84,4%
Dostawcy zagraniczni	163 454	18,8%	148 020	15,6%
RAZEM	867 760	100,0%	946 298	100,0%

W roku 2015 struktura dostawców charakteryzowała się znacznym rozdrobnieniem, a udział żadnego z dostawców nie przekroczył poziomu 10% łącznej wartości zakupów.

RAFAKO S.A. zaopatruje się u dostawców zewnętrznych przede wszystkim w rury, blachy, materiały kształtowe, materiały spawalnicze, urządzenia specjalistyczne a także różnego rodzaju usługi obce – prace projektowe, dostawę i montaż maszyn / urządzeń, usługi budowlano – montażowe, usługi transportowe.

Asortyment dokonywanych zakupów jest ściśle uzależniony od charakteru i potrzeb realizowanych zleceń (produkcja jednostkowa). Dostępność materiałów do produkcji oraz dostaw i usług kompletacyjnych nie stanowi dla Spółki ograniczenia. Wybór dostawców zależy od możliwości zakupu materiałów i urządzeń spełniających określone wymagania techniczne i jakościowe w określonym terminie oraz w sposób najbardziej ekonomiczny. Zakupów dokonuje się w oparciu o analizę rynku, przy czym krąg dostawców zawężony jest do producentów uznanych, z uwagi na dobrą jakość oferowanych przez nich produktów, jak i ze względu na przestrzeganie przez nich norm bezpieczeństwa, środowiskowych i innych, charakterystycznych i wymaganych dla danego zakupu.

W przypadku części kontraktów, potencjalna lista producentów i usługodawców musi być zaakceptowana przez Zleceniodawców RAFAKO S.A.

Część produkcji przeznaczanej na rynki zagraniczne jest wykonywana z materiałów własnych Zamawiającego (z tzw. „materiałów powierzonych”), co z jednej strony zmniejsza ryzyko wzrostu kosztów operacyjnych Spółki w następstwie zmiany ceny materiałów zaopatrzeniowych, z drugiej zaś skutkuje niższą wartością sprzedaży RAFAKO S.A.

3.4. Transakcje z podmiotami powiązаныmi

W 2015 roku Spółka nie zawierała istotnych transakcji z podmiotami powiązаныmi na innych warunkach niż rynkowe.

Szczegółowy wykaz wartości transakcji dokonanych z podmiotami powiązаныmi w 2015 roku przedstawiono w 48 dodatkowej notce objaśniającej do rocznego sprawozdania finansowego Spółki w 2015 roku.

3.5. Koszty działalności operacyjnej i ich struktura oraz wynik brutto na sprzedaży

Koszt własny sprzedaży produktów, usług i materiałów w 2015 roku wyniósł 906 829 tysięcy złotych, co przy przychodach na poziomie 989 296 tysięcy złotych, przyniosło Spółce zysk brutto na sprzedaży w wysokości 82 467 tysięcy złotych (co stanowiło 79,8% wyniku uzyskanego w 2014 roku).

Spadek wartości zysku wynikał głównie:

- ze spadku wartości portfela zamówień Spółki, przy równoczesnym
- rozpoznaniu istotnej części przychodów z realizacji Projektu Jaworzno 910MW przez zależną od RAFAKO S.A. spółkę celową, bez wpływu na wielkość przychodów ze sprzedaży wykazywanych w jednostkowym sprawozdaniu finansowym RAFAKO S.A.,
- niższej, niż w 2014 roku wartości zmiany stanu rezerw na kary kontraktowe (rozliczeń naliczonych kar) korygujących (in plus) wartość wyniku brutto ze sprzedaży produktów i usług.

Rentowność operacyjna brutto na sprzedaży spadła w stosunku do zeszłego roku i wyniosła 8,3% (9,0% w ubiegłym roku).

Koszty ogólnego zarządu wyniosły 39 389 tysięcy złotych i były wyższe w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego o 975 tysięcy złotych.

Koszty sprzedaży w 2015 roku wyniosły 28 564 tysiące złotych i były niższe w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego o 1 835 tysięcy złotych. Koszty sprzedaży bez uwzględnienia aktualizacji wartości należności handlowych oraz spisanych w koszty należności handlowych uprzednio objętych odpisem aktualizującym wyniosły w 2015 roku 28 233 tysiące złotych i były wyższe w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego o 1 055 tysięcy złotych. Odpisy aktualizujące należności handlowe wraz ze spisanyymi w koszty należnościami handlowymi, uprzednio objętymi odpisem aktualizującym, wzrosły w 2015 roku o 331 tysięcy złotych (w 2014 roku odnotowano wzrost o 3 221 tysięcy złotych).

Po uwzględnieniu kosztów sprzedaży i ogólnego zarządu, zysk na sprzedaży wyniósł 14 514 tysięcy złotych (34 533 tysięcy złotych w 2014 roku).

3.6. Pozostałe przychody i koszty operacyjne, wynik na operacjach finansowych

3.6.1. Wynik na pozostałej działalności operacyjnej

W 2015 roku Spółka osiągnęła zysk na pozostałej działalności operacyjnej, w wysokości 1 061 tysięcy złotych (w roku 2014 Spółka poniosła stratę w wysokości 6 148 tysięcy złotych), co wynikało:

	<i>w tysiącach złotych</i>
1. z przychodów z tytułu udzielonych poręczeń	5 652
3. z dotacji	1 399
4. z przychodów z tytułu kar umownych oraz otrzymanych odszkodowań	701
5. z kosztów opłat licencyjnych	(3 444)
6. z utworzenia rezerwy na koszty spraw i roszczeń spornych	(1 206)
7. z darowizn	(1 041)
8. z ujemnego salda pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych	(1 000)

Przychody z tytułu udzielonych poręczeń wynikają z Umowy Poręczenia zawartej w celu zabezpieczenia zobowiązań E003B7 Sp. z o.o. powstałych w związku z Umową o Udzielenie Gwarancji wystawionych na rzecz TAURON Wytwarzanie S.A. w związku z realizacją Projektu Jaworzno III 910 MW.

Istotny wpływ na wynik na pozostałej działalności operacyjnej miało również niekorzystne dla Spółki rozliczenie sporu z Steinmüller Babcock Environment GmbH (dawniej FISIA BABCOCK ENVIRONMENT GmbH). Sprawa dotyczyła pozwu o zapłatę ok. 3,8 miliona EUR w związku z umową licencyjną w zakresie instalacji odsiarczania gazów spalinowych metodą mokrą. W wyniku zawartego porozumienia RAFAKO S.A. zapłaci na rzecz Steinmüller Babcock Environment GmbH kwotę 800 tysięcy EUR w trzech ratach.

3.6.2. Wynik na działalności finansowej

W 2015 roku Spółka osiągnęła zysk na działalności finansowej w wysokości 17 863 tysięcy złotych (w 2014 roku Spółka poniosła stratę w wysokości 1 084 tysiące złotych), co wynikało:

	<i>w tysiącach złotych</i>
1. z wyniku na zbyciu jednostki zależnej	11 376
2. z dyskonta rozrachunków długoterminowych	3 916
3. z rozwiązanie odpisu aktualizującego wartość inwestycji	3 639
4. z odsetek z tytułu udzielonych kaucji	2 373
5. z prowizji bankowych od otrzymanych kredytów	(889)
6. z odsetek z tytułu instrumentów finansowych	(853)
7. z tytułu pozostałych odsetek	(702)
8. z ujemnego salda pozostałych przychodów i kosztów finansowych	(997)

Zysk na działalności finansowej wynika głównie ze sprzedaży akcji spółki zależnej FPM S.A. za łączną kwotę 48 milionów złotych. Zbyte aktywa stanowiły 82,19% kapitału zakładowego FPM S.A. oraz 82,19% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu FPM S.A. Wartość bilansowa tych aktywów w księgach rachunkowych Spółki wynosiła około 35,2 miliona złotych (w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2014 roku zaprezentowane jako Aktywa do zbycia). Zysk na transakcji, po uwzględnieniu wszystkich kosztów związanych z transakcją wyniósł 11,4 miliona złotych. Po dokonanej transakcji RAFAKO S.A. nie posiada żadnych akcji FPM S.A.

Istotny wpływ na wynik na działalności finansowej Spółki miało również pozytywne rozliczenie sporu z ING Bank Śląski S.A., w następstwie, którego: rozwiązano odpis aktualizujący wartość należności spornych w wysokości 3 636 tysięcy złotych oraz zwiększono przychody z tytułu odsetek o kwotę 2 557 tysięcy złotych.

Powyższe postępowania sądowe zostały szerzej opisane w 46 dodatkowej notce objaśniającej do sprawozdania finansowego za 2015 rok.

3.7. Dochody i ich struktura

Głównym źródłem zysku brutto, który za rok 2015 wyniósł 33 438 tysięcy złotych (o 22,5% więcej od zysku osiągniętego w 2014 roku), był zysk na działalności finansowej, w wysokości 17 863 tysięcy złotych oraz zysk na podstawowej działalności operacyjnej Spółki, w wysokości 14 514 tysięcy złotych.

Po uwzględnieniu zysków na pozostałej działalności operacyjnej (1 061 tysięcy złotych), podatku dochodowego (6 851 tysięcy złotych), Spółka osiągnęła zysk netto w wysokości 26 587 tysięcy złotych wobec zysku 23 515 tysięcy złotych w 2014 roku.

Nie można porównać wyników finansowych wykazanych w raporcie za rok 2015 roku z wcześniej publikowanymi prognozami wyników za ten okres, ponieważ Spółka takich prognoz nie publikowała.

Strukturę i dynamikę wyniku brutto w 2015, 2014 i 2013 roku przedstawiono w załączniku nr 4.

3.8. Rentowność i zwrot z kapitału własnego

W roku 2015, w stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego, zmniejszyła się rentowność operacyjna działalności Spółki. Wskaźnik rentowności operacyjnej brutto na sprzedaży spadł do poziomu 8,3% i był niższy o 0,7 punktu procentowego niż w roku 2014, natomiast wskaźnik rentowności na działalności operacyjnej wyniósł 1,6% (wobec 2,5% w roku 2014).

W następstwie osiągnięcia zysku netto (26 587 tysięcy złotych) stopa zwrotu z kapitału własnego ukształtowała się na poziomie 6,8%. W analogicznym okresie ubiegłego roku stopa zwrotu z kapitału własnego wyniosła 8,5%.

Zwiększenie wyniku netto, przy 4,9% zmniejszeniu sumy aktywów Spółki (tj. o 50 927 tysięcy złotych), skutkowało zwiększeniem do poziomu 2,7% stopy zwrotu z aktywów (w analogicznym okresie poprzedniego roku wynosiła 2,3%).

Wskaźniki rentowności za lata 2015, 2014 i 2013 roku przedstawia załącznik nr 1.

3.9. Płynność finansowa

Na koniec 2015 roku, wartość wskaźników mierzących płynność finansową RAFAKO S.A. podwyższyła się. Zarówno wskaźnik „płynności bieżącej” (stanowiący relację aktywów obrotowych do zobowiązań krótkoterminowych), jak i wskaźnik „płynności szybkiej” (stanowiący relację aktywów obrotowych z wyłączeniem zapasów do zobowiązań krótkoterminowych) wyniósł 1,3 (oba wskaźniki na koniec grudnia 2014 wynosiły 1,0). Wzrost wskaźników jest następstwem m.in. spadku zobowiązań krótkoterminowych, w tym spadku przychodów przyszłych okresów głównie związanych z wyceną umów o budowę. Należy podkreślić wysoką wartość aktywów finansowych krótkoterminowych, które na koniec 2015 roku wyniosły 103 541 tysięcy złotych i stanowiły 10,5% sumy aktywów.

W 2015 roku, skróceniu okresu rotacji należności o 16 dni (do poziomu 58 dni), towarzyszyło wydłużenie okresu rotacji zapasów o 49 dni (do poziomu 141 dni) oraz skrócenie okresu zobowiązań handlowych o 7 dni (do poziomu 107 dni). Tym samym, cykl rotacji kapitału obrotowego (rotacja należności handlowych + rotacja zapasów – okres płatności zobowiązań handlowych), w stosunku do końca 2014 roku, uległ wydłużeniu o 40 dni i wyniósł 92 dni.

W 2015 roku, zobowiązania wobec ZUS-u, Skarbu Państwa i pracowników były regulowane terminowo, występowały jednak opóźnienia w regulowaniu zobowiązań wobec dostawców.

Spółka kontynuowała umowę limitu kredytowego wielocelowego z PKO BP S.A. Zostało podpisanych kilka aneksów wydłużających termin wykorzystania limitu, aktualny termin wykorzystania i spłaty kredytu to 31 maja 2016 roku. Ostatni z podpisanych aneksów zmienia wysokość linii gwarancyjnej. Zgodnie z aneksem, Spółce został przydzielony kredyt w rachunku bieżącym w wysokości 150 milionów złotych oraz linia gwarancyjna w wysokości 100 milionów złotych, z zastrzeżeniem, że łączna kwota kredytu w rachunku bieżącym oraz kwota gwarancji bankowych wystawionych w ramach umowy nie może przekroczyć 200 milionów złotych.

W związku z zaciągniętym kredytem, zmiany jego oprocentowania wpływały na poziom kosztów finansowych ponoszonych przez jednostkę dominującą. Korzystanie z kredytu opartego na zmiennej stawce WIBOR 1M plus marża narażało również Spółkę na zmiany związane ze wzrostem stawek tego rodzaju finansowania.

Istotne obciążenie z punktu widzenia płynności finansowej stanowi konieczność zaangażowania znaczących środków pieniężnych jako zabezpieczenie gwarancji kontraktowych (dobrego wykonania, zwrotu wadium), wystawianych na rzecz Spółki głównie przez banki.

Kluczowe znaczenie z punktu widzenia płynności finansowej będzie miało uzyskanie dostępu do kolejnych gwarancji bankowych/ubezpieczeniowych bez zabezpieczeń gotówkowych, pozwalających na uwolnienie części środków pieniężnych zablokowanych jako kaucje gwarancyjne wykonania kontraktów już realizowanych.

W 2015 roku Spółka dokonała emisji akcji której głównym celem było pozyskanie funduszy na finansowanie zabezpieczeń kontraktowych na potrzeby budowy portfela zamówień Spółki oraz finansowanie kapitału obrotowego w celu realizacji kontraktów w przyszłości. Według planów Spółki na ten cel zostanie przekazane 85-90% wpływów z emisji. Pozostała kwota zostanie przeznaczona na sfinansowania prac badawczo-rozwojowych. Emisja akcji zakończyła się sukcesem, sprzedano wszystkie oferowane akcje za kwotę 93 525 tysięcy złotych. Dodatkowo Spółka pozyskała w tym roku nowe limity gwarancyjne o łącznej wartości 215 milionów złotych, oraz negocjuje otwarcie nowych linii gwarancyjnych z kolejnymi instytucjami finansowymi.

25 sierpnia 2015 roku zostało stwierdzone przez Sędziego Komisarza zawarcie układu Spółki PBG S.A. (podmiot dominujący Grupy Kapitałowej PBG, w skład której wchodzi RAFAKO S.A.) z Wierzycielami. Zawarcie układu powinno pozytywnie wpłynąć na zdolność Spółki do pozyskiwania gwarancji finansowych, a tym samym na możliwości zdobywania i realizacji kontraktów.

Spółka narażona jest również na ryzyko walutowe. Zmiany kursu PLN do walut obcych, szczególnie mające miejsce w krótkim okresie czasu i występujące z dużą dynamiką, mogą mieć istotny wpływ zarówno na rentowność realizowanych kontraktów, jak i poziom różnic kursowych liczonych od pozycji aktywów i pasywów wyrażonych w walutach obcych, a przeliczanych na PLN.

Strategia zarządzania ryzykiem walutowym stosowana przez Spółkę zakłada wykorzystanie w jak największym stopniu naturalnego zabezpieczenia ryzyka kursowego. W tym celu, Spółka dąży do jak największego strukturalnego dopasowania przychodów i kosztów w tej samej walucie w ramach realizowanych kontraktów. Oprócz dominującej formy zabezpieczenia w formie hedgingu naturalnego Spółka dopuszcza stosowanie zabezpieczeń ekspozycji netto ryzyka kursowego w granicach od 30 do 70 procent wartości ekspozycji za pomocą dostępnych na rynku i zaakceptowanych instrumentów pochodnych, m.in. transakcji typu forward.

Z uwagi na wartość przewidywanych przychodów i kosztów i bieżącą strukturę ekspozycji walutowej netto Spółka nie podjęła decyzji dotyczącej zawierania nowych transakcji walutowych na kupno lub sprzedaż walut obcych w granicach wyznaczonych przyjętą polityką zabezpieczania ryzyka walutowego. Spółka okresowo dokonuje uaktualnienia wartości swoich pozycji walutowych i na ich podstawie podejmuje decyzje co do ich ewentualnego zabezpieczania.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku Spółka nie posiadała nierozliczonych, zabezpieczających transakcji walutowych.

Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym zostały przedstawione w nocie dodatkowej nr 51 do sprawozdania finansowego za 2015 rok.

3.10. Stan zadłużenia

W roku 2015 poziom zobowiązań RAFAKO S.A. wobec jej wierzycieli zmniejszył się o 166 253 tysiące złotych. Suma zobowiązań długo- i krótkoterminowych na dzień 31 grudnia 2015 roku wyniosła 595 148 tysięcy złotych wobec 761 401 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2014 roku.

Spadek zobowiązań dotyczył głównie zobowiązań, rezerwy z tytułu wyceny umów o usługę budowlaną i przychodów przyszłych okresów (o 79 558 tysięcy złotych do poziomu 120 992 tysięcy złotych), krótkoterminowych zobowiązań z tytułu dostaw i usług (o 42 424 tysiące złotych do poziomu 256 803 tysięcy złotych), głównie ze względu na niższy poziom zakupów oraz pozostałych zobowiązań krótkoterminowych (o 25 779 tysięcy złotych). Spadek odnotowano również w zakresie oprocentowanych kredytów bankowych i pożyczek (o 19 016 tysięcy złotych do poziomu 111 213 tysięcy złotych), w następstwie zmniejszenia wykorzystania dostępnego limitu kredytowego w drugiej połowie 2015 roku.

Wartość aktywów Spółki nie obciążonych bilansowymi zobowiązaniami (długo- i krótkoterminowymi) na dzień 31 grudnia 2015 roku wyniosła: 391 823 tysiące złotych (na dzień 31 grudnia 2014 roku była o 41,7% niższa i wynosiła: 276 497 tysięcy złotych).

Wskaźnik obciążenia majątku zobowiązaniami (długo i krótkoterminowymi), wskazujący na możliwości zabezpieczenia majątkiem Spółki spłaty zadłużenia, spadł w stosunku do ubiegłego roku o 13,1 punktu procentowego do poziomu 60,3%.

Wskaźnik obciążenia aktywów zobowiązaniami nie uwzględnia zobowiązań warunkowych Spółki z tytułu udzielonych na jej zlecenie gwarancji bankowych i ubezpieczeniowych (głównie gwarancji dobrego wykonania i zwrotu zaliczki, które są charakterystycznymi zobowiązaniami dla przedmiotu działalności RAFAKO S.A. i rynku wytwórców urządzeń energetycznych), akredytyw i weksli wydanych pod zabezpieczenie. Suma zobowiązań warunkowych Spółki z tego tytułu na dzień 31 grudnia 2015 roku wyniosła 1 275 928 tysięcy złotych (1 317 879 tysięcy złotych według stanu na 31 grudnia 2014). Główną pozycję tych zobowiązań (1 046 mln złotych) stanowi poręczenie dla instytucji finansowych - które udzieliły zabezpieczenia finansowego Projektu Jaworzno 910MW - należytego wykonania zobowiązań spółki celowej (SPV-Jaworzno) w związku z umowami udzielenia gwarancji finansowych.

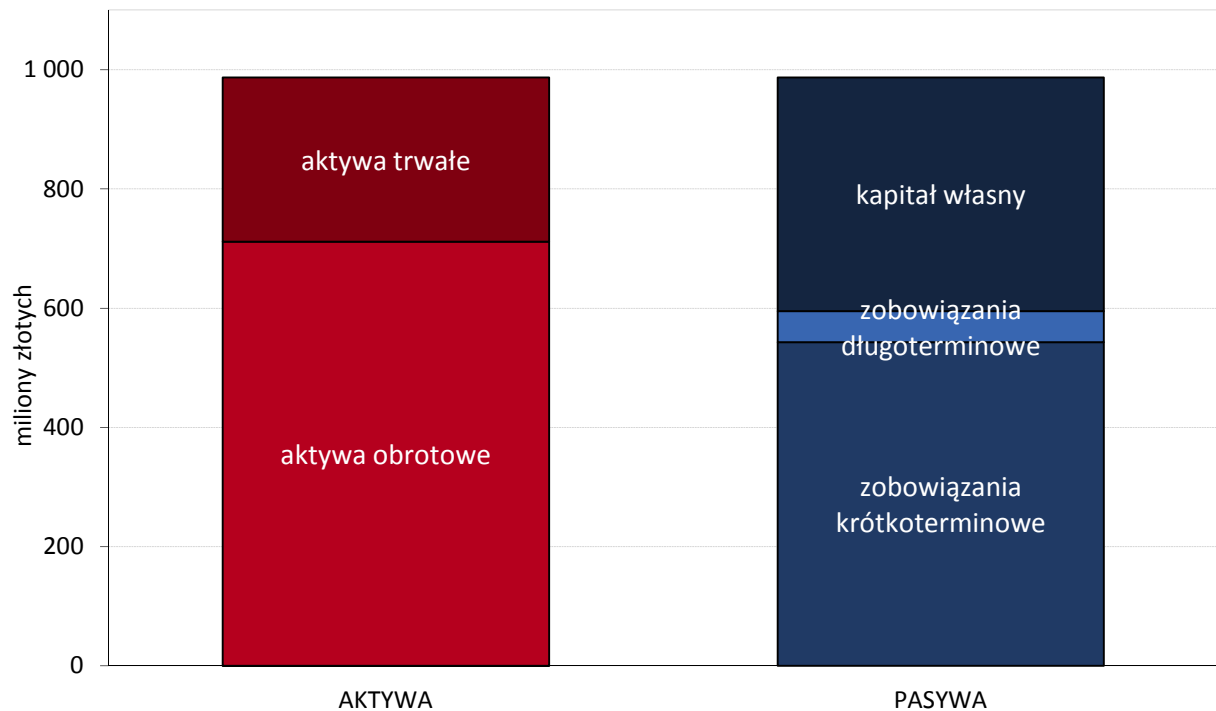
W okresie 12 miesięcy 2015 roku na zlecenie RAFAKO S.A. banki oraz instytucje ubezpieczeniowe udzieliły kontrahentom gwarancji, głównie gwarancji z tytułu dobrego wykonania umowy, w kwocie 42 973 tysięcy złotych oraz gwarancji przetargowych, w kwocie 12 107 tysięcy złotych. Największą pozycję w tej grupie zobowiązań stanowi gwarancja dobrego wykonania umowy na kwotę 11 090 tysięcy złotych, wystawiona we wrześniu 2015 roku.

W związku z realizowanymi kontraktami, obok zobowiązań warunkowych (pozabilansowych), Spółka posiada należności warunkowe, których suma na dzień 31 grudnia 2015 roku wyniosła 269 811 tysięcy złotych (243 938 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2014 roku). Główną pozycję tych należności stanowiły gwarancje bankowe i ubezpieczeniowe na sumę 235 544 tysiące złotych. W roku 2015 wartość otrzymanych gwarancji wyniosła 45 943 tysięcy złotych.

Szczegółowy opis zmian należności i zobowiązań warunkowych został zaprezentowany w 44 dodatkowej nocie objaśniającej do sprawozdania finansowego za 2015 rok.

Wskaźniki płynności i zadłużenia za lata 2015, 2014 i 2013 przedstawia załącznik nr 1.

3.11. Struktura finansowania aktywów

Suma aktywów na dzień 31 grudnia 2015 roku wyniosła 986 971 tysięcy złotych i była niższa od sumy aktywów na 31 grudnia 2014 roku o 50 927 tysięcy złotych (o 4,9%) – głównie w następstwie spadku krótkoterminowych należności z tytułu dostaw i usług (o 96 019 tysięcy złotych) oraz aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży (o 35 331 tysięcy złotych), wzrosły natomiast aktywów finansowe krótkoterminowe (o 89 123 tysiące złotych), głównie w następstwie emisji akcji przeprowadzonej w lipcu 2015 roku (środki pieniężne pozyskane w drodze emisji akcji wyniosły 89 225 tysięcy złotych).

Na dzień 31 grudnia 2014 roku Spółka wyodrębniła aktywa trwałe o wartości 35 450 tysięcy złotych (31 grudnia 2015: 119 tysięcy złotych) jako przeznaczone do sprzedaży. Aktywa stanowiły głównie akcje jednostki zależnej FPM S.A., które zostały sprzedane na rzecz TDJ S.A. za kwotę 48 milionów złotych w dniu 23 lutego 2015 roku.

W okresie 12 miesięcy 2015 roku zakończonym 31 grudnia 2015 roku kapitał podstawowy RAFAKO S.A. uległ zmianie poprzez emisję 15 331 998 akcji serii J o wartości nominalnej 2,00 zł każda. Wskutek emisji akcji kapitał podstawowy Spółki wzrósł o kwotę 30 664 tysięcy złotych i jego wartość na 31 grudnia 2015 roku wynosiła 169 864 tysięcy złotych.

W związku z powyższym udział kapitału własnego w sumie źródeł finansowania aktywów ogółem zwiększył się, w stosunku do stanu na 31 grudnia 2014 roku, o 13,1 punktów procentowych i wyniósł 39,7%.

Kapitał stały, będący sumą kapitału własnego oraz długoterminowych zobowiązań, w całości pokrywał wartość aktywów trwałych (bez aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży) i w 23,7% wartość aktywów obrotowych.

Struktura finansowania aktywów na dzień 31 grudnia 2015 roku przedstawiała się następująco:

1. aktywa trwałe w wysokości 275 335 tysięcy złotych były w całości finansowane kapitałem stałym,
2. aktywa obrotowe (oraz aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży) w wysokości 711 637 tysięcy złotych były finansowane:

kapitałem stałym	23,7%,
zobowiązaniami handlowymi	36,1%,
krótkoterminowymi kredytami	15,6%,
zobowiązaniami z tytułu wyceny umów o usługę budowlaną	17,0%,
pozostałymi zobowiązaniami krótkoterminowymi	7,6%.

3.12. Aktywa trwałe

3.12.1. Struktura majątku trwałego

W następstwie realizacji inwestycji, sprzedaży majątku, likwidacji lub sprzedaży zbędnych środków trwałych, aktualizacji wartości aktywów, bądź zmiany stanu aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, zmianie uległa struktura aktywów trwałych, która na dzień 31 grudnia 2015 roku i 31 grudnia 2014 roku przedstawiała się następująco:

	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
1. Rzeczowe aktywa trwałe, w tym:	55,9%	49,3%
- grunty i budynki	33,6%	31,2%
- urządzenia techniczne i maszyny	19,0%	15,2%
- środki transportu	2,6%	1,9%
- środki trwałe w budowie	0,7%	1,0%
2. Wartości niematerialne	4,2%	3,2%
3. Akcje i udziały	9,2%	8,8%
4. Inne aktywa finansowe	12,9%	11,5%
5. Aktywa z tytułu podatku odroczonego	15,5%	17,1%
6. Pozostałe aktywa długoterminowe	2,3%	10,1%

Najistotniejszą pozycję w grupie aktywów trwałych stanowią grunty i budynki z udziałem 33,6%, co stanowi około 9,4% sumy bilansowej. Kolejnymi istotnymi pozycjami były urządzenia techniczne i maszyny oraz aktywa z tytułu podatku odroczonego, na koniec 2015 roku ich udział wynosił odpowiednio 19,0% i 15,5%. Do urządzeń technicznych i maszyn zaliczamy, głównie maszyny, urządzenia i aparaty przeznaczone do produkcji oraz zespoły komputerowe.

W 2015 roku aktywa trwałe zmniejszyły się o 13 998 tysięcy złotych (o 4,8%) w porównaniu do roku poprzedniego. Zmiana tej grupy aktywów wynika ze spadku długoterminowych należności z tytułu dostaw i usług (o 23 330 tysięcy złotych) oraz wzrostu rzeczowych aktywów trwałych (o 11 021 tysięcy złotych), głównie w następstwie oddania do użytku nowego budynku malarni wraz z urządzeniami.

3.12.2. Opis głównych inwestycji w zakresie aktywów trwałych

W 2015 roku Spółka poniosła nakłady inwestycyjne na niefinansowe aktywa trwałe na sumę 25 035 tysięcy złotych, w tym:

- na rzeczowe aktywa trwałe 21 013 tysiące złotych,
- na wartości niematerialne 4 022 tysiące złotych.

Przedmiotem nakładów inwestycyjnych na rzeczowy majątek trwałe były przede wszystkim nakłady na modernizację budynków i budowli Spółki oraz zakup maszyn i urządzeń. Wśród istotnych inwestycji zakończonych w 2015 roku należy wymienić: budowę nowej malarni (poniesione nakłady w 2015 wyniosły 7 245 tysięcy złotych; łączna wartość inwestycji: 8 630 tysięcy złotych) oraz giętarka do rur CNC (poniesione nakłady wyniosły 2 394 tysiące złotych).

Nakłady poniesione na zakup wartości niematerialnych związane są przede wszystkim z nabyciem zorganizowanej części przedsiębiorstwa jednostki powiązanej PBG Avatia Sp. z o.o., w tym: wartość nabytych wartości niematerialnych (1 253 tysiące złotych) oraz wartość firmy ujęta przy nabyciu (1 398 tysięcy złotych). Łączny koszt nabycia zorganizowanej części przedsiębiorstwa jednostki powiązanej PBG Avatia Sp. z o.o. wyniósł 2 500 tysięcy złotych.

Powyższe inwestycje były finansowane ze środków własnych oraz z wykorzystaniem leasingu.

3.13. Aktywa obrotowe

W 2015 roku nastąpił spadek aktywów obrotowych o 1 598 tysięcy złotych do poziomu 711 518 tysięcy złotych.

Zmiana tej grupy aktywów, to:

1. z jednej strony następstwo spadku należności z tytułu dostaw i usług o 96 019 tysięcy złotych oraz pozostałych należności i rozliczeń międzyokresowych kosztów o 22 188 tysięcy złotych, głównie wskutek spadku należności z tytułu kaucji.
2. z drugiej strony - wzrost w grupie środki pieniężne i ich ekwiwalenty o 82 761 tysięcy złotych, głównie wskutek emisji akcji przeprowadzonej w lipcu 2015 roku (środki pieniężne pozyskane w drodze emisji akcji wyniosły 89 225 tysięcy złotych). Wyższe okazały się również należności z tytułu wyceny umów o usługę budowlaną (wzrost o 36 968 tysięcy złotych).

Istotną pozycją wśród należności są kaucje stanowiące zabezpieczenie gwarancji kontraktowych, wystawianych na rzecz Spółki głównie przez banki. Na koniec grudnia 2015 roku wartość kaucji wniesionych jako zabezpieczenie gwarancji wyniosła 122,7 miliony złotych (162,3 miliona na koniec grudnia 2014 roku). Zmiana należności z tytułu kaucji wynika głównie ze spłaty kaucji pieniężnej związanej z realizacją umowy z EDF Polska CUW Sp. z o.o. na zaprojektowanie, wykonanie i uruchomienie instalacji odsiarczania spalin metodą mokrą według technologii wapienno gipsowej w Elektrociepłowni Gdańsk, Gdynia, Wrocław i Kraków. Wartość spłaconych kaucji z tego tytułu w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2015 roku wynosiła 36 820 tysięcy złotych.

Zestawienie udzielonych w 2015 roku pożyczek zostało przedstawiona w załączniku nr 7.

3.14. Wysokość i struktura kapitału własnego

Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku, kapitał własny RAFAKO S.A. wynosił 391 823 tysięcy złotych, z tego:

1. kapitał podstawowy wynosił 169 864 tysiące złotych i był podzielony na 84 931 998 akcji zwykłych serii A, B, C, D, E, F, G, H, I, J. W ciągu 12 miesięcy 2015 roku kapitał podstawowy RAFAKO S.A. uległ zmianie poprzez emisję 15 331 998 akcji serii J o wartości nominalnej 2,00 zł każda. Wskutek emisji akcji kapitał podstawowy Spółki wzrósł o kwotę 30 664 tysięcy złotych;
2. nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej wyniosła 95 340 tysięcy złotych. W ciągu 2015 roku, w wyniku rozliczenia emisji akcji serii J nadwyżka ceny emisyjnej nad wartością nominalną akcji wyniosła 62 861 tysięcy złotych, koszty bezpośrednio związane z emisją wyniosły 4 300 tysięcy złotych. W wyniku ujęcia 58 562 tysiące złotych nadwyżki ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej, pomniejszonej o koszty emisji, kapitał ten wyniósł 95 340 tysięcy złotych (31 grudnia 2014: 36 778 tysięcy złotych);
3. kapitał zapasowy wyniósł 104 716 tysięcy złotych (wzrost o 23 515 tysięcy złotych był następstwem przeznaczenia zysku netto za rok 2014 na zwiększenie tego kapitału);
4. zyski zatrzymane wyniosły 26 587 tysięcy złotych;
5. różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej wyniosły plus 60 tysięcy złotych;

W 2015 roku Spółka nie nabywała akcji własnych.

3.15. Zmiany w powiązaniach kapitałowych RAFAKO S.A. z innymi podmiotami

W dniu 23 lutego 2015 roku została zawarta umowa sprzedaży akcji jednostki zależnej FPM S.A. za łączną kwotę 48 milionów złotych. Zbyte aktywa stanowiły 82,19% kapitału zakładowego FPM S.A., oraz 82,19% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu FPM S.A. Wartość bilansowa tych aktywów w księgach rachunkowych jednostki dominującej wynosiła około 35,2 miliona złotych. Po dokonanej transakcji RAFAKO S.A. nie posiada żadnych akcji FPM S.A. Nie występują powiązania pomiędzy RAFAKO S.A. i osobami zarządzającymi lub nadzorującymi RAFAKO S.A., a TDJ ani jego osobami zarządzającymi.

W dniu 1 września 2015 roku podjęto uchwałę w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego jednostki zależnej RAFAKO Engineering Sp. z o.o. z kwoty 1 miliona złotych do kwoty 1 959 tysięcy złotych, tj. o kwotę 959 tysięcy złotych, poprzez utworzenie 1 918 nowych udziałów, o wartości nominalnej 500,00 złotych każdy udział. Uchwała wyłącza prawa pierwszeństwa dotychczasowego Wspólnika (jednostki dominującej – RAFAKO S.A.) do objęcia nowopowstałych udziałów proporcjonalnie do posiadanych udziałów i przyjmuje, że nowopowstałe udziały zostaną objęte przez nowego Wspólnika tj. spółkę powiązaną PBG oil and gas Sp. z o.o. – jednostka zależna od PBG S.A. w upadłości układowej. Udziały zostają pokryte wkładem niepieniężnym – aportem w postaci zorganizowanej części przedsiębiorstwa o łącznej wartości 3 879 tysięcy złotych oraz wkładem pieniężnym w wysokości 1 200 tysięcy złotych. Po zarejestrowaniu podwyższenia kapitału RAFAKO Engineering Sp. z o.o. udział RAFAKO S.A. w kapitale zakładowym wyniesie 51,05%, a udział PBG oil and gas Sp. z o.o. 48,95%. Podwyższenie kapitału Spółki zostało zarejestrowane przez Sąd Rejonowy w Gliwicach X Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego w dniu 29 października 2015 roku.

W dniu 30 października 2015 roku jednostka dominująca nabyła zorganizowaną część przedsiębiorstwa jednostki powiązanej PBG Avatia Sp. z o.o. – jednostki zależnej od PBG S.A. w upadłości układowej, w skład której wchodzi ruchomości, wartości niematerialne i prawne oraz prawa wynikające z umów za łączną kwotę 2 500 tysięcy złotych. Nabycie zorganizowanej części przedsiębiorstwa jest realizacją strategii zmierzającej do standaryzacji procesów i usług informatycznych w całej Grupie Kapitałowej PBG i umiejscowienie ich w strukturze organizacyjnej RAFAKO S.A. W związku ze spełnieniem warunku przejęcia kontroli nad nabytym przedsięwzięciem, do rozliczenia transakcji nabycia zostaną zastosowane wymogi MSSF 3 – Połączenie jednostek gospodarczych. Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego ostateczne rozliczenie transakcji i jej ujęcie w księgach rachunkowych jest w trakcie realizacji.

3.16. Wykorzystanie środków z emisji akcji serii J

W 2015 roku, na podstawie uchwały Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy RAFAKO S.A. z dnia 24 marca 2014 roku, RAFAKO S.A. przeprowadziła emisję nowych akcji z wyłączeniem prawa poboru dotychczasowych akcjonariuszy Spółki. W następstwie przeprowadzonej emisji 15 331 998 akcji zwykłych na okaziciela serii J, o wartości nominalnej dwa złote każda, kapitał zakładowy Spółki został podwyższony o kwotę 30 664 tysięcy złotych.

Do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania z działalności RAFAKO S.A. środki pieniężne pozyskane w drodze emisji akcji w kwocie 89 225 tysięcy złotych zostały wykorzystane na:

- kaucje stanowiące zabezpieczenie nowych instrumentów finansowych w kwocie 4 696 tysięcy złotych,
- obsługę finansową związaną z realizacją Projektu Jaworzno 910MW w kwocie 3 066 tysięcy złotych,
- realizację prac badawczo-rozwojowych w czwartym kwartale 2015 roku w kwocie 1 031 tysięcy złotych.

Łącznie wykorzystano 8 793 tysiące złotych środków pochodzących z emisji akcji serii J. Do wykorzystania pozostały środki w wysokości około 80 432 tysiące złotych z przeznaczeniem na:

- a) finansowanie zabezpieczeń kontraktowych na potrzeby budowy portfela zamówień oraz finansowanie kapitału obrotowego w celu realizacji kontraktów w przyszłości. Według planów jednostki dominującej na ten cel przeznaczonych będzie ok. 85-90% środków pozyskanych z emisji;

- b) zwiększenie poziomu wydatków w zakresie prowadzonych prac badawczo-rozwojowych mających na celu uzupełnienie i rozwijanie posiadanego portfela technologii o unikatowe rozwiązania technologiczne zwiększające sprawność i niezawodność oferowanych produktów. Do kluczowych obszarów, w ramach których Spółka zamierza prowadzić prace badawczo-rozwojowe finansowane z wpływów z emisji, należą technologie w zakresie ochrony środowiska. Według planów Spółki na ten cel przeznaczonych będzie ok. 10-15% środków pozyskanych z emisji. Ostateczny harmonogram wydatkowania będzie uzależniony m.in. od wyników przedmiotowych badań.

4. Sytuacja kadrowa, zatrudnienie w Spółce

W 2015 roku przeciętne zatrudnienie w Spółce wynosiło 2 143 pracowników i w porównaniu z rokiem 2014 zwiększyło się o 33 pracowników.

	31.12.2015	31.12.2014
Struktura zatrudnienia wg stanu na koniec okresu	2 128	2 155
produkcja	990	1 004
biuro projektowe	314	313
biuro technologiczne	96	96
kontrola jakości	101	101
służby serwisowe	19	45
pozostali (m.in. pracownicy służb handlowych, zakupowych, finansowo-księgowych)	608	596

Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku pracownicy Spółki z wykształceniem wyższym i średnim stanowili 65,7% zatrudnionych (na dzień 31 grudnia 2014 poziom ten był porównywalny i wyniósł 65,2%). Zarząd Spółki dużą wagę przywiązuje do pozyskiwania na rynku pracy nowych, dobrze wykształconych pracowników. Na stanowiska umysłowe przyjmowane są przede wszystkim osoby z wykształceniem wyższym – kierunkowym, ponieważ ponad 90% stanowisk wymaga wiedzy specjalistycznej. Udział absolwentów wyższych uczelni na dzień 31 grudnia 2015 roku wyniósł 38,7% (38,6% na koniec grudnia 2014 roku). Spółka kładzie także duży nacisk na proces ciągłego dokształcania się pracowników, w związku z czym wiele osób podejmuje decyzję o rozpoczęciu studiów wyższych w systemie zaocznym.

Struktura wiekowa zatrudnionych pozostała stabilna: udział pracowników w wieku do 40 lat zwiększył się nieznacznie z 40,5% na dzień 31 grudnia 2014 roku do 40,8% na 31 grudnia 2015 roku, w przedziale wiekowym od 41 do 50 spadł z 24,3% do 23,8%, w wieku powyżej 50 lat wzrósł z 35,2% do 35,4%.

Struktura zatrudnienia pod względem długości stażu pracy uległa nieznacznym zmianom. Udział pracowników ze stażem pracy do 10 lat wyniósł 30,0% ogółu zatrudnionych i był o 0,3% niższy niż rok wcześniej, udział pracowników o stażu od 11 do 20 lat wzrósł o 1,5% i wyniósł 15,5%, a udział pracowników ze stażem pracy powyżej 20 lat spadł i wyniósł 54,5% (55,7% na koniec grudnia 2014 roku). Spółka dysponuje załogą z wieloletnim oraz unikalnym doświadczeniem zawodowym.

5. Pozostałe informacje

Oświadczenie o stosowaniu zasad ładu korporacyjnego w RAFAKO S.A. w 2015 roku zawiera załącznik nr 9.

Informacja o wartości wynagrodzeń, nagród lub korzyści dla osób zarządzających i nadzorujących została podana w dodatkowej nocie objaśniającej nr 48.7 do sprawozdania finansowego Spółki.

Z każdą osobą zarządzającą, Spółka ma zawartą umowę o zarządzanie, która indywidualnie reguluje kwestię rekompensaty za ewentualne odwołanie lub rezygnację danej osoby z pełnionej funkcji i stanowiska.

W razie odwołania lub nie powołania na okres kolejnej kadencji (wyłączając sytuacje, gdy odwołanie nastąpi na skutek uchybienia przez Zarządcę obowiązków wynikających z umowy lub działania umyślnego lub niedbałego wpływające negatywnie na interesy Spółki), rozwiązania lub wygaśnięcia umowy członkom Zarządu przysługuje jednorazowa odprawa pieniężna w wysokości 6 miesięcznego wynagrodzenia.

Z tytułu nie podejmowania działań konkurencyjnych w okresie 6 miesięcy od dnia odwołania ze stanowiska lub w przypadku wygaśnięcia mandatu lub wygaśnięcia okresu wypowiedzenia umowy Spółka będzie wypłacać odszkodowanie Członkom Zarządu w wysokości 50 % wynagrodzenia przez okres 6 miesięcy.

Ilość akcji RAFAKO S.A. będących w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących, a także ilość akcji i udziałów w jednostkach powiązanych z RAFAKO S.A., będących w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących zaprezentowano w nocie 48.5 informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego Spółki.

Spółce nie są znane umowy w wyniku których mogą w przyszłości nastąpić zmiany w proporcjach posiadanych akcji przez dotychczasowych akcjonariuszy.

III. Ważniejsze zdarzenia związane z działalnością Spółki w 2015 roku, a także po jego zakończeniu, aż do dnia sporządzenia sprawozdania finansowego

Spośród najważniejszych wydarzeń dotyczących działalności RAFAKO S.A. wymienić należy:

1. Umowa z TAURON Elektrownia Jaworzno

W dniu 17 kwietnia 2014 roku RAFAKO S.A. jako lider, działając w konsorcjum z Mostostal Warszawa S.A. zawarła z Tauron Wytwarzanie S.A. umowę na budowę bloku energetycznego w Elektrowni Jaworzno III – Elektrownia II. Wartość kontraktu wynosi 4,4 mld złotych. Przedmiotem umowy jest zaprojektowanie i wykonanie w formule "pod klucz" bloku energetycznego o mocy 910 MW brutto na parametry nadkrytyczne, składającego się z kotła parowego, turbozespołu, budynku głównego, części elektrycznej i AKPiA bloku.

Blok węglowy, który powstanie w Jaworznie, będzie należał do najnowocześniejszych w swej kategorii.

Podstawowe parametry realizowanej inwestycji	Skład bloku
<p>Kocioł pyłowy, wieżowy, przepływowy na nadkrytyczne parametry pary,</p> <p>Moc znamionowa bloku (brutto) - 910 MW,</p> <p>Moc cieplna kotła (w paliwie) - 1 832 MWt,</p> <p>Wydajność nominalna - 2 390 t/h,</p> <p>Temperatura pary na wylocie z kotła świeżej/wtórnie przegrzanej - 603/621°C,</p> <p>Ciśnienie pary świeżej na wylocie z kotła - 28,5 MPa,</p> <p>Ciśnienie pary wtórnej na wylocie z kotła - 6,2 MPa,</p> <p>Sprawność kotła w warunkach nominalnych > 95%,</p> <p>Dyspozycyjność kotła > 95%,</p> <p>Sprawność wytwarzania netto > 45,91 %.</p>	<p>Kocioł parowy z wtórnym przegrzewem pary,</p> <p>Turbina parowa do napędu generatora mocy elektrycznej,</p> <p>Układ pomp wody zasilającej,</p> <p>Instalacje pozwalające na dotrzymanie standardów emisyjnych dla dwutlenku siarki, tlenków azotu i pyłu zawartych w Dyrektywie w sprawie emisji przemysłowych (IED) dla źródeł,</p> <p>Grupy instalacyjne do odprowadzania odpadów paleniskowych, do doprowadzania i preparowania różnych mediów pomocniczych.</p>

Blok w Jaworznie będzie wysokosprawną jednostką systemową, odpowiedzialną za generację energii elektrycznej, pracującą w podstawie systemu elektroenergetycznego. Żywotność bloku wynosić będzie co najmniej 200 tysięcy godzin pracy lub 30 lat.

Efekt ekologiczny projektu:

Wg prognoz Inwestora po zakończeniu inwestycji, emisja dwutlenku siarki będzie szesnastokrotnie niższa, w porównaniu do odstawianych bloków 120 MW, ponad pięciokrotnie zmniejszy się emisja tlenków azotu, a pyłów jedenastokrotnie. Dodatkowo emisja dwutlenku węgla zmniejszy się o blisko 2 mln ton rocznie.

Ważniejsze zdarzenia w 2015 i 2016 roku

2015	
Styczeń	20 stycznia 2015 zawarta została umowa między SPV Jaworzno a firmą UNISERV-PIECBUD S.A. z siedzibą w Katowicach na kwotę 164 800 tysięcy złotych, której przedmiotem jest zadanie polegające na zaprojektowaniu, dostawie i montażu chłodni kominowej wraz z wyposażeniem.
Styczeń - Lipiec	Wykonanie istotnych kamieni milowych: <ol style="list-style-type: none"> 1. Wykonanie i przekazanie Zamawiającemu Basic Engineering. 2. Wykonanie dokumentacji niezbędnej dla aktualizacji przez Zamawiającego Projektu Budowlanego w zakresie Bloku. 3. Zakończenie wykopu pod fundament kotłowni i wywóz nadmiaru ziemi. 4. Wykonanie wykopów fundamentowych pod chłodnią kominową.
Sierpień	18 sierpnia 2015 roku zawarto aneks do umowy podwykonawczej o wykonanie prac budowlanych między SPV Jaworzno i firmą Energopol – Szczecin S.A., na mocy którego zakres prac wykonywanych przez Podwykonawcę zostanie ograniczony, w związku z czym wynagrodzenie zostanie zmniejszone z kwoty 380 do 30 milionów złotych.
Listopad	12 listopada 2015 roku SPV Jaworzno zawarła umowę z konsorcjum firm Kopex S.A. z siedzibą w Katowicach i Stal-Systems S.A. z siedzibą w Wólce Pełkińskiej na dostawę i montaż konstrukcji stalowej budynku maszynowni, kotłowni, bunkrowni, LUVU, SCR, montaż bunkrów węglowych, podniesienie i ułożenie zdmuchiowaczy parowych na kwotę 179 952 tysięcy złotych.
Grudzień	1 grudnia 2015 roku zawarto umowę pomiędzy SPV Jaworzno a Zakładami Remontowymi Energetyki S.A. na kwotę 98 350 tysięcy złotych na dostawę i montaż rurociągów wysokoprężnych (LAB, LBB, LBC, LBA) wraz z armaturą oraz systemami pomocniczymi, doborem i montażem zamocowań pierwszorzędowych.
2016	
Styczeń	Wykonanie płyty fundamentowej kotła.
Luty	26 lutego 2016 zawarty został między SPV Jaworzno a PKO BP S.A., PZU S.A., Bankiem Gospodarstwa Krajowego oraz mBank S.A. aneks do umowy z dnia 16 kwietnia 2014 roku o udzielenie gwarancji bankowych i ubezpieczeniowych na rzecz SPV. Na podstawie zawartego aneksu mBank zobowiązał się do wystawienia na rzecz Tauron Wytwarzanie S.A. gwarancji bankowej zwrotu zaliczki w wysokości 48 milionów złotych oraz gwarancji bankowej należytego wykonania kontraktu w wysokości 126 334 tysięcy złotych, z zastrzeżeniem spełnienia warunków zapisanych w Umowie. Na skutek zawarcia aneksu i w związku ze zmianą formy zabezpieczenia należytego wykonania umowy, po wniesieniu gwarancji wystawionych przez mBank, kwoty wniesione przez RAFAKO S.A. w gotówce tytułem zabezpieczenia wykonania umowy, w wysokości 40 milionów złotych, zostaną zwrócone Spółce.

RAFAKO S.A. ujmuje w jednostkowym sprawozdaniu finansowym jedynie przychody i koszty dotyczące jej zakresu prac, czyli około 11,5% zakresu prac na Projekcie Jaworzno 910MW. W sprawozdaniu jednostkowym nie są ujmowane przychody i koszty dotyczące części realizowanej przez spółkę celową E003B7 Sp. z o.o. – ta część jest prezentowana w jednostkowym sprawozdaniu E003B7 Sp. z o.o. oraz w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej RAFAKO.

Zasady rozliczenia kontraktu zostały przedstawione w dodatkowej notce objaśniającej nr 14.1 do sprawozdania finansowego.

2. Umowa z PGE Elektrownia Opole

W dniu 15 lutego 2012 roku jednostka dominująca - jako Lider Konsorcjum w składzie: RAFAKO S.A., Polimex – Mostostal S.A. z siedzibą w Warszawie oraz Mostostal Warszawa S.A. z siedzibą w Warszawie podpisała umowę z firmą PGE Elektrownią Opole S.A. z siedzibą w Bełchatowie (obecnie PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.), o wartości 9 397 milionów złotych, której przedmiotem jest zaprojektowanie, a także dostawa, wykonanie prac budowlanych, montaż, uruchomienie i wszystkie związane z tym procesem usługi, wykonane na zasadzie „pod klucz”, obiektu składającego się z bloku energetycznego nr 5 oraz bloku energetycznego nr 6 w Elektrowni Opole wraz z urządzeniami i wyposażeniem, jak również związanymi z nimi budynkami oraz budowlami (dalej „Projekt Opole”).

Opalane węglem kamiennym bloki będą miały moc 900 MW każdy. Inwestycja zostanie zrealizowana w terminie 54 miesięcy od wystawienia polecenia rozpoczęcia prac w odniesieniu do bloku 5 oraz w terminie 62 miesięcy od wystawienia polecenia rozpoczęcia prac w odniesieniu do bloku 6.

Począwszy od drugiej połowy 2011 pomiędzy spółkami Grupy RAFAKO oraz spółkami Grupy Alstom doszło do powstania wzajemnych roszczeń związanych z wspólnie realizowanymi projektami, o których jednostka dominująca informowała w poprzednich raportach.

W dniu 15 października 2013 roku jednostka dominująca podpisała ugodę z ALSTOM Power Systems GmbH, ALSTOM Boiler Deutschland GmbH oraz ALSTOM Power Sp. z o.o. (łącznie „Grupa Alstom”), która kompleksowo reguluje zarówno zasady rozliczeń finansowych oraz zrzeczenie się wzajemnych roszczeń pomiędzy jednostką dominującą oraz Grupą Alstom, jak i zakres współpracy pomiędzy jednostką dominującą oraz grupą Alstom na projektach realizowanych przez RAFAKO S.A.

Uгода weszła w życie dnia 7 listopada 2013 roku w wyniku podpisania umowy podwykonawczej pomiędzy Grupą RAFAKO a Grupą Alstom dot. realizacji Kontraktu Opole.

W dniu 26 października 2013 E001RK Sp. z o.o. (spółka dedykowana do realizacji Projektu Opole, w 100% kontrolowaną przez RAFAKO S.A.) zawarła z Alstom umowę podwykonawczą. Na mocy podpisanej umowy, E001RK Sp. z o.o. powierzyła Alstom jako podwykonawcy 100% zakresu prac i usług wchodzących w zakres prac jednostki dominującej w ramach Projektu Opole.

Prezentacja przychodów i kosztów wynikających z tego kontraktu nie ma wpływu na wartości wykazane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów grupy kapitałowej.

Wpływ realizacji Projektu Opole na wyniki RAFAKO S.A. może mieć miejsce w sytuacji, gdy jednostka dominująca stanie się podwykonawcą Alstom - co jest możliwe na mocy porozumienia podpisanego pomiędzy RAFAKO S.A. i Alstom.

Zasady rozliczenia kontraktu zostały przedstawione w dodatkowej nocie objaśniającej nr 14.1 do sprawozdania finansowego.

31 stycznia 2014 roku Konsorcjum otrzymało od Zamawiającego Polecenie Rozpoczęcia Prac na Projekcie Opole.

Projekt jest realizowany zgodnie z harmonogramem, przebieg faktur oraz płatności jest realizowany bez zakłóceń. Do dnia 31 grudnia 2015 roku na Projekcie Opole zafakturowano 1 078 989 tysięcy złotych czyli 33,5% wartości kontraktu.

3. Wydarzenia w zakresie innych istotnych zamówień

a. podpisanie w dniu 28 stycznia 2015 roku umowy z firmą ENERGA Elektrownie Ostrołęka S.A., na kwotę 85 395 tysięcy złotych. Przedmiotem umowy jest modernizacja elektrofiltrów na blokach nr 1, 2, 3 w Elektrowni Ostrołęka S.A.

b. podpisanie w dniu 16 lutego 2015 roku umowy z Delegaturą Unii Europejskiej w Republice Serbii na modernizację elektrofiltru w Elektrowni Morava na kwotę 4 383 tysięcy EUR w Serbii.

c. podpisanie w dniu 30 kwietnia 2015 roku umowy z firmą Valmet Technologies Oy, na dostawę elementów ciśnieniowych kotła dla Metsa Fibre Oy w Finlandii na kwotę 7 702 tysięcy EUR.

d. podpisanie w dniu 23 października 2015 roku umowy z firmą ENEA Wytwarzanie Sp. z o.o., na kwotę 78 500 tysięcy złotych. Przedmiotem umowy jest budowa instalacji odsiarczania spalin dla kotłów K7 i K8 w Elektrociepłowni Białystok.

e. podpisanie w grudniu 2015 roku umowy z firmą Javno Preduzeće Elektroprivreda Srbije, na membranizację kotła OP-380b w TE Morava, II etap na kwotę 8 150 tysięcy EUR.

4. Wydarzenia w zakresie innych, istotnych zdarzeń

a. W dniu 20 lutego 2015 roku została podpisana w Raciborzu umowa i statut spółki JV Sanbei-RAFAKO Ltd w Zhangjiakou (założonej przez Spółkę w 1994 roku) umożliwiającą jej dalsze 20 letnie funkcjonowanie. Przedmiotem działalności tej spółki są maszyny do wiatraków energetycznych, urządzenia dźwigowe oraz węglowe i olejowo-gazowe kotły energetyczne skierowane przede wszystkim na rynek chiński.

b. W dniu 23 lutego 2015 roku Spółka podpisała ostateczną umowę sprzedaży spółki FPM S.A. z siedzibą w Mikołowie. Firmę od RAFAKO S.A. kupiło TDJ S.A. z siedzibą w Katowicach – główny akcjonariusz Famuru, Polskiej Grupy Odlewniczej oraz Zamet Industry. Umowa obejmowała sprzedaż 82,19% akcji FPM za kwotę 48 mln PLN. Przedwstępna warunkowa umowa sprzedaży została zawarta pod koniec grudnia 2014 roku. Zgodę na transakcję UOKiK wydał 19 lutego 2015 roku.

Sprzedaż FPM była realizacją planu – wpisującego się w strategię Spółki na lata 2014-2018 – dotyczącego pozyskania gotówki z innego źródła niż emisja akcji. Zbycie spółki zależnej nie będzie stanowiło istotnego uszczuplenia własnego łańcucha dostaw do projektów realizowanych przez RAFAKO S.A., bowiem udział wyrobów FPM w kontraktach Spółki był dotychczas marginalny. FPM nie ma istotnego wpływu na przychody i zyski Grupy Kapitałowej RAFAKO. Jego EBITDA oscylowała w ostatnich latach na poziomie 6-8 mln PLN rocznie.

c. W dniu 3 listopada 2014 PBG S.A. w upadłości układowej, przedstawiła zaktualizowane propozycje układowe, zakładające dla grupy wierzycieli do których zostały zaliczone wierzytelności RAFAKO S.A. spłatę 500 tysięcy złotych oraz 80-procentową redukcję należności powyżej 500 tysięcy złotych. Należności będą spłacane w okresach półrocznych przez okres 5 lat począwszy od 30 czerwca 2016 roku. Zarząd Spółki szacuje, że pierwsza spłata zostanie dokonana do 30 czerwca 2016 roku. Łączna kwota należności od jednostki powiązanej (PBG S.A.), wykazana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, wynosi 35,3 miliona złotych.

Postanowieniem z dnia 25 sierpnia 2015 roku Sędzia Komisarz stwierdził zawarcie Układu Spółki z Wierzycielami o treści zgodnej z Propozycjami Układowymi Spółki z dnia 28 kwietnia 2015 roku.

Szerszy opis dotyczący ww. należności przedstawiono w nocie 47 informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego Spółki.

d. W lipcu 2015 roku RAFAKO S.A. z sukcesem przeprowadziła emisję 15.331.998 akcji serii J na sumę 93 525 188 złotych (przy cenie 6,10 złotych za jedną akcję). Zapisy na akcje złożyło łącznie 145 inwestorów, a uprawnionymi do wzięcia udziału w ofercie byli inwestorzy instytucjonalni, którzy otrzymali zaproszenie do złożenia zapisu.

PBG S.A. posiadająca przed emisją bezpośrednio 11,01 % akcji RAFAKO S.A. oraz Multaros Trading Company LTD posiadająca 50 proc. akcji + 1 głos w kapitale zakładowym RAFAKO S.A. nie skorzystały z prawa udziału w subskrypcji akcji serii J.

29 lipca 2015 roku Zarząd GPW S.A. wprowadził do obrotu giełdowego na rynku podstawowym 15.331.998 praw do akcji zwykłych na okaziciela serii J.

W związku z powyższym 23 lipca 2015 roku Spółka złożyła wniosek do Sądu Rejonowego w Gliwicach Wydział X Gospodarczy KRS o zarejestrowanie podwyższenia kapitału zakładowego Spółki. W dniu 7 września 2015 roku Sąd dokonał rejestracji nowego kapitału zakładowego Spółki w wysokości 169 863 996 złotych.

W dniu 21 września 2015 roku akcje nowej emisji zostały zarejestrowane przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. oraz wprowadzone do obrotu na Głównym Rynku GPW.

Celem emisji było pozyskanie przez Spółkę środków finansowych, które Spółka będzie mogła wykorzystać na:

- finansowanie zabezpieczeń kontraktowych na potrzeby budowy portfela zamówień oraz finansowanie kapitału obrotowego w celu realizacji kontraktów w przyszłości. Według planów na ten cel przeznaczonych będzie ok. 85-90% środków pozyskanych z emisji;
- zwiększenie poziomu wydatków w zakresie prowadzonych prac badawczo-rozwojowych mających na celu uzupełnienie i rozwijanie posiadanego portfela technologii o unikatowe rozwiązania technologiczne zwiększające sprawność i niezawodność oferowanych produktów. Do kluczowych obszarów, w ramach których Spółka zamierza prowadzić prace badawczo-rozwojowe finansowane z wpływów z emisji, należą technologie w zakresie ochrony środowiska. Według planów Spółki na ten cel przeznaczonych będzie ok. 10-15% środków pozyskanych z emisji. Ostateczny harmonogram wydatkowania będzie jednak uzależniony m.in. od wyników przedmiotowych badań.

e. Zmiany w Statucie Spółki (jednolity tekst Statutu został przekazany w raporcie bieżącym nr 31/2015) w dniu 8 września 2015 roku.

f. W dniu 30 października 2015 roku Spółka nabyła zorganizowaną część przedsiębiorstwa jednostki powiązanej PBG Avatia Sp. z o.o. – jednostki zależnej od PBG S.A. w upadłości układowej, w skład której wchodzi ruchomości, wartości niematerialne i prawne oraz prawa wynikające z umów za łączną kwotę 2 500 000,00 złotych. Nabycie zorganizowanej części przedsiębiorstwa jest realizacją strategii zmierzającej do standaryzacji procesów i usług informatycznych w całej Grupie Kapitałowej PBG i umiejscowienie ich w strukturze organizacyjnej RAFAKO S.A.

g. W dniu 29 maja 2015 roku nastąpiło zawarcie z Powszechną Kasą Oszczędności Bankiem Polskim S.A. z siedzibą w Warszawie aneksu do umowy kredytowej. Aneks przedłuża termin wykorzystania i spłaty kredytu w rachunku bieżącym oraz możliwości udzielenia przez bank gwarancji w ramach umowy do dnia 31 maja 2016 roku. Ponadto na mocy aneksu RAFAKO S.A. zobowiązała się do dokonania zmiany w zakresie hipoteki umownej łącznej do kwoty 300 milionów złotych, w taki sposób, że oprócz wierzytelności z tytułu kredytu w rachunku bieżącym oraz kredytu obrotowego odnawialnego, jak również odsetek i innych kosztów Banku, będzie ona zabezpieczała również wierzytelności wynikające z tytułu wypłat dokonywanych na podstawie gwarancji bankowych udzielanych w ramach Umowy.

Na podstawie zawartej umowy kredytowej w lutym 2012 roku, Bank udzielił Spółce kredytu bankowego w rachunku bieżącym na kwotę 300 milionów złotych, z przeznaczeniem na finansowanie bieżącej działalności. Zgodnie z aneksem, wprowadzona została m.in. jednolita treść umowy, która otrzymała brzmienie: „Umowa limitu kredytowego wielocelowego”. Na mocy aneksu, Bank udzielił RAFAKO S.A. limitu kredytowego wielocelowego w kwocie 200 milionów złotych.

Ostatni z podpisanych aneksów, tj. z dnia 7 grudnia 2015 roku zmienia wysokość linii gwarancyjnej, zgodnie z aneksem Spółce został przydzielony kredyt w rachunku bieżącym w wysokości 150 milionów złotych oraz linia gwarancyjna w wysokości 100 milionów złotych, z zastrzeżeniem, że łączna kwota kredytu w rachunku bieżącym oraz kwota gwarancji bankowych wystawionych w ramach umowy nie może przekroczyć 200 milionów złotych.

Aneks nie zmienia znacząco treści pozostałych warunków przedstawionych w umowie kredytowej. Oprocentowanie kredytu ustalone zostało na podstawie stawki WIBOR 1M + marża. W umowie przewidziane są także zwyczajowo przyjęte prowizje. Spłata odsetek będzie następowała w okresach miesięcznych.

h. Zmiany w Statucie Spółki (jednolity tekst Statutu został przekazany w raporcie bieżącym nr 5/2016) w dniu 26 lutego 2016 roku.

Do umów w zakresie współpracy lub kooperacji, znaczących dla działalności gospodarczej Spółki, zawartych w 2015 roku, oprócz umów wymienionych w punkcie 6, zaliczyć należy także umowy ubezpieczenia.

Wykaz umów ubezpieczeniowych obowiązujących na dzień 31 grudnia 2014 roku podano w załączniku nr 5.

Informacje nt. umowy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych przedstawiono w nocy 50 informacji dodatkowej sprawozdania finansowego Spółki.

5. Przedsięwzięcia z zakresu działalności rozwojowej i jakości

Prowadzona działalność badawczo-rozwojowa w ostatnim roku skierowana była przede wszystkim na wykorzystanie nowych zastosowań dla zaawansowanych technologicznie materiałów, a także na nowe formy organizacji przedsięwzięć inwestycyjnych opartych na nowatorskich rozwiązaniach. Najważniejsze z prowadzonych projektów bazują na wielopodmiotowej współpracy w ramach projektów zleconych przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, EIT poprzez Knowledge & Innovation Community lub też bezpośrednio przez Komisję Europejską.

RAFAKO S.A. prowadzi stałą współpracę z sektorem nauki zwłaszcza z Politechniką Wrocławską, Politechniką Śląską, Politechniką Krakowską, Akademią Górniczo Hutniczą, Uniwersytetem Jagiellońskim, Instytutem Metalurgii Żelaza, Instytutem Spawalnictwa.

W trakcie przygotowywania do zgłoszenia w Urzędzie Patentowym RP jest siedem wynalazków, a dwanaście zgłoszeń patentowych jest obecnie rozpatrywanych przez Urząd.

Z ważniejszych, zakończonych w 2015 roku, prac badawczo – rozwojowych oraz z zakresu jakości, wymienić należy:

- a. Badania materiałowe – opracowanie charakterystyk własności technologicznych i użytkowych materiałów dla bloku 50+;
- b. Opracowanie koncepcji bloku referencyjnego o mocy z przedziału 450-920 MW o najwyższej możliwej do osiągnięcia sprawności netto;
- c. Opracowanie „Wytycznych projektowania elementów ciśnieniowych kotłów” (praca typizacyjna);
- d. Modyfikacja konstrukcji drąga strzepującego elektrody zbiorcze;
- e. Opracowanie wytycznych projektowych dla technologii SCR pod kątem: zmniejszenia konwersji SO₂ do SO₃, rozkładu resztkowego (nieprzereagowanego) amoniaku-zawartość w popiele, gipsie i ściekach, prawdopodobieństwo tworzenia się ABS (wodorosiarczan amonu) i AS (siarczan amonu);
- f. Opracowanie wytycznych „Dobrych Praktyk Projektowania” z wykorzystaniem systemów CAD;
- g. Opracowanie wytycznych i modeli związanych z krystalizacją gipsu dla absorberów mokrego odsiarczania spalin;
- h. Opracowanie i testy prototypu nowego sprzęgła strzepywaczy EU;
- i. Badania nad absorberem z półką sitową;

6. Przedsięwzięcia w zakresie komputeryzacji i zarządzania

RAFAKO S.A. posiada wdrożone systemy klasy ERP Infor LN10, komunikacji (Lotus Notes), wspomaganie projektowania CAD/CAM/CAE zintegrowane na poziomie podstawowych obiektów biznesowych (klient, projekt, dostawca). Pozwala to na wykonywanie całego szeregu przekrojowych analiz i budowanie wiarygodnych baz informacyjnych wspomagających podejmowanie decyzji.

W roku 2015 w RAFAKO S.A. nie dokonywano zmian podstawowych zasad zarządzania Spółką.

7. Pozostałe informacje

Spółka nie uruchamiała programów akcji pracowniczych.

Spółka posiada Oddział w Turcji sporządzający samodzielne sprawozdanie finansowe, zgodne z prawem tureckim. Walutą funkcjonalną Oddziału jest EUR. Oddział został utworzony w związku z realizacją kontraktu podpisanego w listopadzie 2007 roku z firmą Elektrik Uretim A.S. z Turcji, na wykonanie „pod klucz” modernizacji dwóch kotłów w Elektrowni Yenikoy oraz przyszłych kontraktów na tym rynku.

8. Sprawy sporne, postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej

Istotne sprawy sporne i postępowania sądowe zostały opisane w nocie 46 informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego Spółki.

IV. Perspektywy rozwoju Spółki w 2016 roku

1. Polityka energetyczna

Regulacje związane z rynkiem energetycznym i ochroną środowiska

Rynek energetyczny, szczególnie w segmencie energetyki zawodowej, jest w dużym zakresie regulowany zarówno pod względem zasad jego funkcjonowania, jak i kwestii związanych z kierunkami jego rozwoju i strukturą. Istotny poziom regulacji w tym obszarze wynika z tego, że rynek energetyczny ma strategiczne znaczenie dla bezpieczeństwa energetycznego każdego państwa, a ochrona środowiska i zmniejszenie emisji CO₂ na świecie stają się jednym z priorytetów w polityce międzynarodowej. Regulacje te obejmują zarówno przepisy prawa, jak i generalne założenia polityki energetycznej na szczeblu krajowym i unijnym w zakresie ochrony środowiska.

W związku z zaostrzającymi się normami ochrony środowiska przedsiębiorstwa emitujące w procesie produkcji różnego rodzaju spaliny, w tym elektrownie i elektrociepłownie, zmuszone są do modernizacji istniejących instalacji oraz montowania nowych urządzeń w celu zmniejszenia poziomu emitowanych spalin. Wpływa to na zwiększenie poziomu inwestycji w sektorze energetycznym, obejmujących budowę niskoemisyjnych i wysokosprawnych elektrowni oraz modernizację starych elektrowni, tak aby spełniały surowe unijne wymogi środowiskowe, a co za tym idzie – na zwiększenie liczby potencjalnych zamówień na produkty i usługi Grupy.

Otoczenie regulacyjne w zakresie ochrony środowiska w UE

Za kształt polityki energetycznej Unii Europejskiej odpowiedzialne są zarówno państwa członkowskie, jak i instytucje UE. Podział oraz formalizacja kompetencji w tym obszarze nastąpiła poprzez wprowadzenie do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej Tytułu XXI „Energetyka”. Zgodnie z Traktatem, działania Unii Europejskiej w zakresie polityki energetycznej zdeterminowane są przez cztery cele, które mają być realizowane w duchu solidarności pomiędzy państwami członkowskimi:

- a. zapewnienie funkcjonowania rynku energii;
- b. zapewnienie bezpieczeństwa dostaw energii w Unii;
- c. wspieranie efektywności energetycznej i oszczędności energii, jak również rozwoju nowych i odnawialnych form energii;
- d. wspieranie wzajemnych połączeń między sieciami energii.

Na szczeblu unijnym regulacje dotyczą w głównej mierze kwestii związanych z ochroną środowiska i zmniejszeniem udziału energetyki węglowej w miksie energetycznym krajów członkowskich UE.

Unia Europejska wyznaczyła sobie cele związane z energią i klimatem, które powinny zostać osiągnięte do 2020, 2030 i 2050 r.

Cele, które powinny zostać osiągnięte do 2020 roku:

- zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o co najmniej 20% w stosunku do poziomu z 1990 roku,
- udział energii odnawialnej w ogólnym zużyciu energii – 20%,
- zwiększenie efektywności energetycznej o 20%.

Cele, które powinny zostać osiągnięte do 2030 roku:

- ograniczenie emisji gazów cieplarnianych o 40%,
- udział energii odnawialnej w ogólnym zużyciu energii – 27%,
- poprawa efektywności energetycznej o 27-30%,
- 15% energii w połączeniach międzysystemowych (tzn. 15% energii elektrycznej wytwarzanej w UE może być przesyłane do innych państw UE).

Cel, który powinien zostać osiągnięty do 2050 roku:

- ograniczenie emisji gazów cieplarnianych o 80-95% w stosunku do poziomów z 1990 roku.

25 lutego 2015 roku zostały przyjęte przez Komisję Europejską: strategia ramowa na rzecz silnej unii energetycznej oraz długoterminowa polityka przeciwdziałania zmianie klimatu. Celem strategii jest ograniczenie zależności energetycznej, promowanie wolnego przepływu energii przez granice, zwiększenie efektywności energetycznej oraz wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną.

18 listopada 2015 roku odbyło się pierwsze sprawozdanie na temat stanu unii energetycznej, Komisja Europejska zobowiązała się do corocznego składania sprawozdań na temat stanu unii energetycznej w celu rozwiązania kluczowych problemów i nadania odpowiedniego kierunku debacie politycznej. W opublikowanym sprawozdaniu przyjrano się postępom poczynionym w ciągu ostatnich dziewięciu miesięcy, określono kluczowe obszary działań na rok 2016 i przedstawiono wnioski dotyczące polityki na szczeblu krajowym, regionalnym i europejskim.

Obok sprawozdania na temat stanu unii energetycznej przyjęto i opublikowano kilka dokumentów o rezultatach i innych sprawozdań dotyczących unii energetycznej m.in. 1) sprawozdanie z postępu prac w zakresie efektywności energetycznej: ze sprawozdania z postępów w realizacji celu polegającego na zwiększeniu efektywności energetycznej o 20% do 2020 roku wynika, że pomimo poczynienia znaczących postępów, wspólne wysiłki państw członkowskich przyniosły oszczędności energii pierwotnej w wymiarze jedynie 17,6% w stosunku do zużycia prognozowanego na rok 2020. 2) sprawozdanie z postępu działań na rzecz klimatu: ze sprawozdania wynika, że UE odniosła szczególne sukcesy w likwidacji zależności między wzrostem gospodarczym a emisją gazów cieplarnianych. Unia jest na dobrej drodze do osiągnięcia celu ograniczenia emisji o 20% do 2020 roku.

W dniach 30 listopada - 11 grudnia w Paryżu odbyła się konferencja klimatyczna COP21. Główny cel zawarty w porozumieniu klimatycznym to utrzymanie wzrostu globalnych średnich temperatur na poziomie znacznie mniejszym niż o 2 stopnie Celsjusza w stosunku do epoki przedindustrialnej i kontynuowanie wysiłków na rzecz ograniczenia wzrostu temperatur o 1,5 stopnia. Kwestią wiążącą prawnie wszystkie kraje będzie redukcja emisji dwutlenku węgla i innych gazów cieplarnianych do atmosfery.

Polska postulowała trzy warunki i wszystkie zostały uwzględnione w ostatecznej wersji porozumienia:

1. podpisanie umowy przez wszystkie państwa świata;
2. stworzenie takich zapisów, które uwzględniają specyfikę rozwoju poszczególnych krajów, aby wprowadzając rozwiązania polepszające klimat, nie uderzać w gospodarki poszczególnych państw;
3. wyraźne postawienie kwestii lasów i zalesiania. Polska strona wskazuje to rozwiązanie jako polepszające klimat i rozwiązuje problem nadmiernej redukcji dwutlenku węgla.

W lipcu 2015 roku Komisja Europejska zaprezentowała pakiet przepisów, które reformują unijny system pozwoleń na emisję CO₂. Według nowego systemu część pozwoleń do handlu emisjami CO₂ będzie automatycznie ściągana z rynku i umieszczona w rezerwie stabilizacyjnej, w momencie, kiedy ich nadwyżka przekroczy określony pułap. Obecnie nadwyżka uprawnień do emisji CO₂ na rynku, która narastała od 2009 roku, wynosi ponad 2 miliardy. Zgodnie z przyjętymi rozwiązaniami, pozwolenia na emisję wycofane z rynku w ramach tzw. „backloadingu” w wysokości 900 mln zostaną umieszczone w rezerwie stabilizacyjnej. Nowelizacja dyrektywy w sprawie Europejskiego Systemu Handlu Emisjami ma przyczynić się do osiągnięcia przez Unię Europejską 40 procentowego celu redukcji emisji CO₂ w 2030 roku. Zgodnie z przedstawionymi propozycjami Polska, a także dziewięć innych najbiedniejszych krajów Unii Europejskiej, będzie mogła bezpłatnie przekazać część pozwoleń dla elektrowni. Elektrownie będą mogły przeznaczać pieniądze na modernizację, zamiast na wykup uprawnień na emisję. Priorytetowo mają być traktowane nie tylko duże projekty inwestycyjne o wartości przekraczającej 10 milionów euro. Te mniejsze też będą mogły liczyć na specjalne finansowanie. W realizacji części przedsięwzięć modernizacyjnych elektrowni mogą uczestniczyć podmioty Grupy Kapitałowej RAFAKO.

Otoczenie regulacyjne w Polsce

Podstawowym aktem prawnym regulującym funkcjonowanie sektora energetycznego w Polsce jest Prawo Energetyczne. Zadania z zakresu spraw regulacji gospodarki paliwami i energią oraz promowania konkurencji w sektorze energetycznym realizuje w Polsce Prezes URE. Działalność w zakresie energii jest związana co do zasady z wymogiem uzyskania koncesji udzielanej przez Prezesa URE. Kompetencje Prezesa URE obejmują również zatwierdzanie i kontrolowanie stosowania taryf paliw gazowych, energii elektrycznej i ciepła opracowanych przez przedsiębiorstwa energetyczne i wprowadzanych jako obowiązujący dla określonych w nim odbiorców.

W zakresie kierunków rozwoju sektora energetycznego istotne znaczenie ma również przygotowana przez Ministerstwo Gospodarki „Polityka energetyczna dla Polski do 2030 roku”, która zakłada m.in.

- zwiększenie sprawności wytwarzania energii elektrycznej, poprzez budowę wysokosprawnych jednostek wytwórczych i dwukrotny wzrost do roku 2020 produkcji energii elektrycznej wytwarzanej w technologii wysokosprawnej kogeneracji;
- wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w całkowitym zużyciu energii w Polsce do 15% w 2020 roku i do 20% w roku 2030.

Planowane jest także osiągnięcie w 2020 roku 10% udziału biopaliw w rynku paliw. W PEP 2030 podkreślono również konieczność ograniczenia oddziaływania energetyki na środowisko, w tym konieczność ograniczenia emisji CO₂, SO₂, NO_x, dzięki którym możliwe będzie wypełnienie zobowiązań międzynarodowych. Jako jeden z celów w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepło PEP 2030 wskazuje budowę nowych mocy dla zrównoważenia krajowego popytu na energię elektryczną i utrzymania nadwyżki dostępnej operacyjnie w szczycie mocy osiągalnej krajowych konwencjonalnych i jądrowych źródeł wytwórczych na poziomie minimum 15% maksymalnego krajowego zapotrzebowania na moc elektryczną. PEP 2030 wyznacza istotne priorytety i kierunki, w jakich będzie rozwijać się polska polityka energetyczna, a co za tym idzie również rynek energetyczny w Polsce.

W 2016 roku rząd będzie kontynuował prace nad PEP 2050. W projekcie z sierpnia 2014 roku wyznaczono trzy cele operacyjne, mające służyć realizacji celu głównego:

- zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju;
- zwiększenie konkurencyjności i efektywności energetycznej gospodarki narodowej;
- ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko.

PEP 2050 wskazuje na trzy scenariusze rozwoju krajowego sektora energetycznego: scenariusz przewodni zakładający kontynuację dotychczasowych trendów z dominującym udziałem węgla w miksie energetycznym oraz dwa scenariusze pomocnicze. Pierwszy z nich zakłada dominującą rolę energii jądrowej (45-60% w bilansie energetycznym), drugi natomiast oparty jest na gazie i energii odnawialnej (50-55% w bilansie energetycznym).

Na początku 2015 roku weszły w życie długo oczekiwane ustawy, m.in. dotycząca gazu łupkowego oraz energetyki odnawialnej. Ustawa o Odnawialnych Źródłach Energii i tzw. „łupkowa” to jedno z najbardziej oczekiwanych aktów prawnych ostatnich lat. Regulacje dotyczące poszukiwań węglowodorów weszły w życie wraz z nowym rokiem. Ustawa o odnawialnych źródłach energii mającej na celu rozwój odnawialnych źródeł energii w Polsce poprzez zmianę systemu wsparcia z tzw. „zielonych certyfikatów” na system aukcyjny weszła w życie w dniu 4 maja 2015 roku, z końcem roku weszła w życie mała nowelizacja ustawy o OZE, której celem było przesunięcie wejścia w życie nowego, aukcyjnego, systemu wsparcia odnawialnych źródeł energii o pół roku. Ustawa opóźniła wejście w życie także nowego systemu wsparcia mikroinstalacji w postaci taryf gwarantowanych. W I półroczu 2016 roku planowane jest przyjęcie przez rząd projektu ustawy o zmianie ustawy o OZE.

2. Plany inwestycyjne sektora energetycznego

Infrastruktura energetyczna w Polsce

Ze względu na postępujący proces zużycia technicznego jednostek wytwórczych oraz systematyczne zaostżanie unijnych norm dotyczących emisji zanieczyszczeń istniejące bloki energetyczne będą wycofywane z eksploatacji lub będą modernizowane. Zgodnie z „PEP 2050” prawie 45% urządzeń wytwarzających energię elektryczną ma ponad 30 lat, zaś około 77% – ponad 20 lat. Ponieważ przewidywany okres eksploatacji bloków węglowych wynosi 40-45 lat, samo odnowienie istniejącego potencjału wymaga wybudowania w ciągu najbliższych lat źródeł o łącznej mocy od 13 do 18 GW.

Zgodnie z Polityką Energetyczną Polski do 2030 roku przewidywane uruchomienie nowych mocy wytwórczych lub zastąpienie istniejących mocy wytwórczych nowymi blokami szacowane jest na około 8,5 GW w latach 2016-2020, 8,2 GW w latach 2021-2025 oraz około 10,4 GW w latach 2026-2030. Biorąc pod uwagę przewidywane wyłączenia istniejących mocy w krajowym systemie elektroenergetycznym, moc osiągalna netto źródeł wytwarzania ma wzrosnąć do około 46,4 GW w roku 2030. Najistotniejszy spadek mocy osiągalnej netto spodziewany jest w elektrowniach zawodowych na węgiel kamienny (spadek z 14.536 MW w 2008 roku do 5.433 MW w 2030 roku). W przypadku węgla brunatnego wyłączane jednostki mają być sukcesywnie zastępowane nowymi, przez co ich moc osiągalna ma pozostać na stabilnym poziomie do roku 2025, po którym moc osiągalna tego typu elektrowni powinna wzrosnąć. Oczekuje się, że powstające elektrownie jądrowe będą mieć moc zainstalowaną 4.500 MW.

Największy przyrost mocy wystąpi w sektorze źródeł odnawialnych, w tym przede wszystkim w elektrowniach wiatrowych oraz w elektrowniach na biogaz. Do roku 2030 powinno powstać około 6.000 MW mocy zainstalowanej w elektrowniach wiatrowych na lądzie oraz około 2.550 MW na morzu, przy czym przewiduje się, że nowe moce nie przełożą się na wysoką produkcję energii elektrycznej ze względu na niskie wskaźniki wykorzystania mocy w elektrowniach wiatrowych. Elektrownie i elektrociepłownie biomasowe mają uzyskać w 2030 roku moce na poziomie około 1.400 MWe, a biogazowe około 631 MWe. Plany budowy nowych jednostek wytwórczych są odpowiedzią na przewidywany wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną w Polsce.

Inwestycje w infrastrukturę energetyczną

Zgodnie z prognozami Ministerstwa Gospodarki zapotrzebowanie na energię elektryczną w Polsce będzie systematycznie rosło. W 2020 roku ma wynieść 194,6 TWh, a w 2030 roku – 217,4 TWh. Wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną oznacza wzrost liczby realizowanych inwestycji w sektorze energetycznym na którym funkcjonują głównie Klienci Grupy Kapitałowej RAFAKO.

Firmy energetyczne planują zainwestować w Polsce ponad 129 mld złotych do 2020 roku. Część inwestycji już rozpoczęto, inne nadal stoją pod znakiem zapytania. Ogromna część planowanych wydatków przeznaczona zostanie na budowę źródeł wytwórczych w różnych technologiach.

Przewiduje się, że do końca 2023 roku inwestycje w sektorze energetycznym w krajach Unii Europejskiej pochłoną bilion dolarów, ponieważ instalacje powstałe w latach 50 i 60 XX w. są na końcowym etapie życia technicznego.

W fazie realizacji znajduje się budowa dwóch bloków w Elektrowni Opole (zaawansowanie prac około 30%), bloku w Elektrowni Jaworzno III (zaawansowanie prac około 10%) oraz w Elektrowni Koźlenice (zaawansowanie prac przekroczyło 70%). Łączna moc tych inwestycji to prawie 4 tysiące MW.

Wśród obecnie realizowanych dużych jednostek energetycznych należy wymienić trzy najbardziej zaawansowane budowy bloków energetycznych, będące efektem umów podpisanych w 2012 roku, tj.:

- budowa siłowni gazowo-parowej o mocy 449 MW w Elektrociepłowni Stalowa Wola dla Tauron/PGNiG - projekt wart 1,6 mld złotych netto jest realizowany przez hiszpańską spółkę Abener Energia, według ostatnich informacji, jednostka zostanie oddana do użytku prawdopodobnie rok po pierwotnie planowanym terminie, czyli w połowie 2016 roku;
- budowa bloku na węgiel kamienny w elektrowni Kozienice o mocy 1075 MW dla Enei – inwestycja o wartości 6,4 mld złotych netto jest realizowana przez Polimex-Mostostal wspólnie z Hitachi Power Europe;
- budowa bloku na gaz w elektrowni we Włocławku o mocy 463 MWe dla PKN Orlen, realizowana przez konsorcjum firm: General Electric International i SNC-Lavalin Polska, o wartości 1,4 mld złotych netto; pozytywnie zakończył się już rozruch turbiny gazowej, inwestycja ma zostać w pełni oddana w II kwartale 2016 roku.

Na wysokim poziomie zaawansowania prac jest również kilka mniejszych przedsięwzięć, których realizacja rozpoczęła się w 2013 i 2014 roku, tj.:

- blok gazowo-parowy w Gorzowie o mocy 138 MW, który za około 0,6 mld złotych dla PGE zbuduje Siemens, obiekt ma zostać oddany do użytku w marcu 2016 roku;
- blok węglowy w Tychach o mocy 50 MW, obiekt za 592,5 mln zł netto dla Tauronu Ciepło buduje Elektrobudowa, termin realizacji mija w czerwcu 2016 roku;
- blok węglowy w Zofiówce o mocy 75 MW dla Jastrzębskiej Spółki Węglowej wykonywany jest przez Energoinstal, wartość inwestycji to ponad 500 mln złotych,
- jednostka gazowo-parowa o mocy 596 MW w Płocku dla PKN Orlen, realizowana przez konsorcjum firm Siemens AG i Siemens Spółka z o.o., szacunkowa wartość netto umowy wynosi około 1,3 mld złotych, blok ma zostać oddany do eksploatacji na przełomie 2017 i 2018 roku,
- elektrociepłownia w Kędzierzynie-Koźlu, którą na zamówienie Grupy Azoty ZAK realizuje RAFAKO, jednostka na węgiel kamienny o mocy 25 MW jest warta 320 mln zł netto, a zaawansowanie prac wynosi około 60 proc, obiekt powinien zostać oddany do użytku w III kwartale 2016.

W maju 2015 roku miała miejsce symboliczna inauguracja budowy bloku na węgiel brunatny w Elektrowni Turów o mocy 450 MW, który dla PGE GiEK wybuduje konsorcjum MHPSE, Budimex i Tecnicas Reunidas.

Rok 2016 może być decydujący dla czterech projektów bloków gazowo-parowych. Tauron przymierza się do budowy bloku na gaz o mocy 412-490 MW w Elektrowni Łagisza w Będzinie. PGNiG Termika ma w planach wybudowanie siłowni gazowo-parowej w elektrociepłowni Żerań o mocy 400-500 MW. W Elektrowni Konin ZE PAK planuje budowę bloku gazowo-parowego o mocy około 120 MW. Z kolei Grupa Azoty ZAP zamierza oddać do użytku do 2019 roku blok gazowo-parowy o mocy 400 MW.

Ponadto, planuje się budowę dla Kompanii Węglowej bloku na węgiel o mocy 1000 MW w Woli. Jednak z powodu sytuacji inicjatora przedsięwzięcia, czyli Kompanii Węglowej projekt musiał zostać zawieszony. Kolejnym dużym projektem nowej siłowni węglowej jest elektrownia Północ (docelowo 2x800 MW), za inwestycje odpowiada Polenergia z grupy Kulczyk Investments, która od lat zmaga się z organizacjami ekologicznymi blokującymi rozpoczęcie budowy.

PGE planuje wydać do 2020 roku około 50 miliardów złotych, głównie na nowe moce konwencjonalne oraz rozwój i modernizację sieci dystrybucyjnych.

Grupa Enea w tym samym okresie zamierza wydać na inwestycje około 20 miliardów złotych, z tego około 6 miliardów złotych w obszarze dystrybucji i prawie 14 miliardów złotych na wytwarzanie.

Grupa Tauron zakłada, że wartość inwestycji w latach 2014-2023 wyniesie 37 mld złotych. Grupa dzięki temu chce m.in. zwiększyć zainstalowane moce wytwórcze.

Energia z kolei zamierza przeznaczyć na inwestycje w latach 2014-2022 18,2 mld złotych.

Francuski koncern EDF w 2013 roku rozpoczął modernizację swoich polskich aktywów. Cały program inwestycyjny ma wynieść około 3,3 mld złotych. Największym przedsięwzięciem w ramach tego programu ma być kompleksowa modernizacja Elektrowni Rybnik, której koszt szacuje się na 1,4 mld złotych.

Zgodnie z danymi URE ostatnio zaobserwowaną tendencją w segmencie ciepła są projekty budowy dodatkowych mocy wytwórczych, w tym, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, budowa dwunastu nowoczesnych instalacji termicznego przekształcania odpadów komunalnych.

W 2015 roku zakończono już realizację projektów w Białymstoku, Bydgoszczy, Koninie i Krakowie. W 2016 roku powinna zostać ukończona budowa dwóch ostatnich spalarni odpadów komunalnych - w Poznaniu i Szczecinie.

W 2016 roku mogą zostać wybrani partnerzy prywatni dla dwóch spalarni odpadów, które zaplanowano w formule PPP (Partnerstwo Publiczno Prywatne) - w Gdańsku i Olsztynie. Budowę spalarni planują kolejne samorządy m.in. Łódź i Warszawa.

Inwestycje związane z budownictwem z zakresu ochrony środowiska

Jak podaje GUS w raporcie „Ochrona środowiska 2015”, w ostatniej dekadzie obserwuje się wzrost nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska. Wielkość tych nakładów w 2014 roku wyniosła ok. 14,2 mld złotych i była wyższa o 31% niż w 2013 roku. W relacji do PKB nakłady na środki trwałe na ochronę środowiska utrzymują się od kilku lat na poziomie 0,6-0,8%. Udział nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska w nakładach inwestycyjnych w gospodarce narodowej kształtował się, na przestrzeni ostatnich kilku lat, na poziomie około 5% dla ochrony środowiska (5,7% w 2014 roku). Dane te wskazują na potencjalny wzrost nakładów na ochronę środowiska w najbliższych latach i zwiększenie inwestycji w budownictwo związane z ochroną środowiska.

Zgodnie z raportem z 2014 roku Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska „Stan Środowiska w Polsce” przy inwestycjach w ochronę środowiska udział środków własnych inwestorów kształtuje się na poziomie 40-50% ogólnych nakładów na środki trwałe w ochronie środowiska.

Ważnym źródłem finansowania ochrony środowiska pozostają fundusze ekologiczne, tj. fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej: Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Ich udział w 2012 roku w nakładach na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej wyniósł, odpowiednio: 13,9% i 17,3%. Dysponują one środkami pochodzącymi m.in. z opłat za korzystanie ze środowiska i z kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska, a także ze spłat pożyczek udzielanych inwestorom. Finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej należy ponadto do zadań budżetów powiatów i gmin.

Udział środków budżetowych, uwzględniających wszystkie poziomy finansowania (łącznie z centralnym i wojewódzkim), kształtował się na poziomie prawie 10% w przypadku ochrony środowiska oraz prawie 20% w przypadku gospodarki wodnej. Analizując kierunki wydatkowania środków trwałych w ochronie środowiska, największe nakłady w 2012 roku poniesiono na gospodarkę ściekową (55,9%). Nakłady na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu wyniosły 22,9%, a na gospodarkę odpadami 7,5%.

Otoczenie konkurencyjne

Spółka i podmioty Grupy Kapitałowej RAFAKO (dalej: „Grupa”) działa na rynku zdominowanym przez duże, głównie międzynarodowe podmioty. Kontrakty na tym rynku są zwykle przydzielane w wyniku przetargów ogłaszanych przez zamawiających, a projekty trwają nawet kilka lat.

Ze względu na istotność czynników takich jak doświadczenie i referencje oraz możliwości technologiczne i finansowe przy zdobywaniu nowych kontraktów liczba podmiotów konkurujących z Grupą jest ograniczona. Najczęściej są to podmioty specjalizujące się w realizacji projektów w formule EPC. Z racji wymogów rynku aktualnie większość projektów Grupy jest także realizowana w tej właśnie formule.

Grupa działa na rynku polskim (87,8% przychodów za 2015 rok pochodziło ze sprzedaży krajowej) oraz na rynkach zagranicznych (12,2% przychodów za 2015 rok). Ograniczona liczba projektów oraz zamawiających na każdym z rynków i wymogi przetargów sprawiają, że podmioty konkurujące ze Spółką przy projektach w Polsce (często duże Spółki zagraniczne mają swoje polskie przedstawicielstwa) z reguły biorą udział także w kontraktach zagranicznych.

W ramach oferowanych produktów i usług w obszarze realizacji projektów w formule EPC panuje silna konkurencja. Każdy z podmiotów konkurencyjnych, istotnych z punktu widzenia Spółki, posiada własne technologie stosowane w energetyce, wachlarz referencji i wieloletnie doświadczenie w realizacji projektów w formule EPC. Niektóre podmioty są wyspecjalizowane w konkretnych rodzajach kotłów, ale część z nich oferuje również szeroki zakres produktów i dysponuje technologiami pozwalającymi brać udział w przetargach na projekty o tym samym zakresie produktowym co Grupa. W zakresie oferowania kompletnych bloków energetycznych do tych podmiotów należą: Alstom, Mitsubishi Hitachi Power Europe, Doosan Power Systems, COVEC, CNEEC, SEC, Bilfinger Berger Power Systems, Foster Wheeler, CNIM. Są to firmy posiadające własne technologie stosowane w energetyce, a także zdolność organizacyjną do realizacji kontraktów w formule EPC. Wymienione firmy, podobnie jak Grupa, dysponują produktami pokrywającymi kompletny blok energetyczny pracujący na dowolnym paliwie.

Na polskim rynku funkcjonuje kilka podmiotów, takich jak WARBUD, BUDIMEX, POLIMEX-MOSTOSTAL, które przejawiają ambicje zaistnienia w branży energetycznej jako firmy realizujące projekty w formule EPC lub co najmniej jako dostawcy usług montażowych i budowlanych. Jednak podmioty te nie dysponują żadnymi technologiami porównywalnymi z technologiami Grupy i zasadniczo ich rola sprowadza się do pełnienia funkcji podwykonawcy. Budowanie kompetencji w dziedzinie projektowania i produkowania urządzeń dla energetyki nie jest proste i wymaga ponoszenia znacznych nakładów w długim okresie czasu. Wymienione podmioty konkurują z Grupą, bazując wyłącznie na technologiach i produktach dostarczanych przez firmy z grupy bezpośrednich konkurentów wymienionych wcześniej – m.in. Alstom, Mitsubishi Hitachi Power Europe, Doosan Power Systems, Bilfinger Berger Power Systems, CNIM i wielu innych.

W zakresie konkretnych produktów jak kocioł, instalacje odsiarczania, instalacje odazotowania oraz spalarnie odpadów głównymi konkurentami Grupy są ponownie Alstom, Mitsubishi Hitachi Power Europe, Doosan Power Systems, Bilfinger Berger Power Systems, Foster Wheeler, CNIM, a także Andritz, Metso i Strabag.

Na rynku pojawiają się również firmy chińskie, których konkurowanie polega głównie na oferowaniu niskiej ceny oraz odmiennych, a w ocenie Spółki, ryzykownych parametrów technicznych. Grupa ocenia, że zamawiający na rynku polskim oraz na rynkach europejskich, w tym tureckim, oceniają ofertę podmiotów chińskich jako mało wiarygodną, ale z czasem sytuacja może się zmienić, o ile chińskim firmom uda się utrzymać niski poziom cen przy wzroście jakości technicznej oferowanych produktów. Wtedy te podmioty mogą stać się ważnymi graczami na rynku urządzeń dla energetyki.

Dodatkowo specyfika dużych projektów, realizowanych w formule EPC sprawia, że konkurencja między wymienionymi powyżej spółkami a Grupą nie wyklucza współpracy przy projektach, w szczególności w zakresie dostawy kotła, części ciśnieniowych kotła czy instalacji odsiarczania spalin.

3. Plany działalności

RAFAKO S.A. jest w stanie sprostać wyzwaniom jakie stawia rynek energetyczny. W chwili obecnej Spółka posiada w swojej ofercie najszerszą gamę technologii energetycznych w Europie. Poza wszystkimi, stale udoskonalanymi instalacjami ochrony środowiska, RAFAKO S.A. posiada kompetencje do budowy bloków energetycznych na wszystkie parametry i rodzaje spalanych paliw. RAFAKO S.A. jest jedną z czterech firm europejskich, obok Alstom, Hitachi Power Europe i Doosan Babcock, które dysponują kompleksową technologią na bloki nadkrytyczne.

W odpowiedzi na problemy braku nowych mocy, założenia ekologiczne i niewystarczające ilości nośników energii, Firma w swojej strategii wychodzi naprzeciw Klientom sektora energetycznego, oferując wysokosprawne urządzenia energetyczne oraz instalacje ochrony środowiska.

W 2016 roku RAFAKO S.A. w dalszym ciągu będzie oferować dla klientów krajowych i zagranicznych:

- Kompletnie elektrownie ciepłe w tym
 - bloki nadkrytyczne,
 - spalarnie odpadów komunalnych,
 - bloki z kotłami opalanymi węglem i biomasą,
 - bloki parowo –gazowe.
- Dostawy konwencjonalnych kompletnych „wysp technologicznych” w tym

- kotły podkrytyczne parowe i wodne na różne rodzaje paliw: węgiel/gaz/olej/biomasa, kotły ze złożem fluidalnym cyrkulacyjnym bądź stacjonarnym, kotły o parametrach nadkrytycznych,
- instalacje ochrony środowiska (Instalacje odsiarczania spalin wg technologii mokre/pósuche/suche, Instalacje odazotowania spalin oraz instalacje odpylania elektrofiltry i filtry workowe itp.
- Kompleksowe projekty rehabilitacyjne zwiększające sprawność i zmniejszenie emisji środowiskowych kompletne instalacje energetyczne jako dostawca „pod klucz”,
- Produkcję elementów kotłów.
- Usługi inżynierskie i serwisowe w tym diagnostykę, modernizację i naprawę kotłów i urządzeń trzykotłowych.

Konieczność spełnienia zaostających się unijnych norm w zakresie ekologii powinna sprzyjać dalszemu zaangażowaniu Spółki na krajowym rynku instalacji ochrony środowiska, któremu nasza Firma oferuje posiadane technologie w zakresie realizacji kompletnych obiektów instalacji odsiarczania spalin, termicznej utylizacji odpadów komunalnych i przemysłowych oraz spalania biomasy, modernizacji kotłów pod kątem obniżenia emisji tlenków azotu, a także w zakresie urządzeń odpylających.

W roku 2016 największy wpływ na rozwój i perspektywy Spółki będą miały następujące czynniki i wydarzenia:

- zapewnienie płynności oraz uzyskanie dostępu do kolejnych gwarancji bankowych/ubezpieczeniowych umożliwiających realizację nowych kontraktów,
- postęp prac na budowie bloku energetycznego o mocy 910 MW na parametry nadkrytyczne w Elektrowni Jaworzno,
- wynik postępowania układowego spółki PBG,
- realizacja dużej liczby znaczących kontraktów na rynku krajowym i europejskim, obejmująca budowę nowoczesnych kotłów, instalacji odsiarczania i odazotowania spalin, kotłów do spalania biomasy, kotłów do utylizacji odpadów komunalnych i spalania śmieci, części ciśnieniowych kotłów o nadkrytycznych parametrach pary,
- zdobycie nowych, istotnych kontraktów,
- zmiany organizacyjne; obecnie Spółka przechodzi proces reorganizacji mającej na celu stworzenie nowoczesnej firmy, przygotowanej na największe wyzwania gwałtownie zmieniającego się rynku. Wśród kluczowych kierunków zmian należy wyróżnić: wdrożenie modelu opartego na zarządzaniu relacji z klientami, wdrożenie systemowego zarządzania rynkami zagranicznymi, uspołnienie procesu ofertowania i realizacji projektów, „urynkowanie” produkcji.

Planowane na rok 2016 nakłady inwestycyjne dotyczyć będą przede wszystkim zakupu produkcyjnych maszyn i urządzeń, modernizacji budynków i budowli, a także oprogramowania i sprzętu komputerowego. Inwestycje będą finansowane z wykorzystaniem zewnętrznych źródeł finansowania (w tym leasingu), jak również ze środków własnych Spółki.

Prognozy działalności RAFAKO S.A. na rok 2016, przewidują uzyskanie dodatniego wyniku finansowego netto. Plany te oparte są na przewidywanej realizacji podpisanych kontraktów, które zabezpieczają znaczącą część prognozowanej sprzedaży oraz na zamówieniach, jakie Spółka musi pozyskać w ciągu 2016 roku, aby zrealizować w pełni swoje zamierzenia.

4. Portfel zamówień

Wartość portfela zamówień RAFAKO S.A. na dzień 31 grudnia 2015 wynosiła blisko 4,6 mld złotych. Największą część stanowi Projekt Jaworzno 910MW – 3,8 mld złotych, z czego 0,5 mld złotych pozostaje do realizacji wprost przez RAFAKO S.A. i 3,3 mld złotych przez spółkę celową SPV Jaworzno. Portfel zamówień nie uwzględnia kontraktu w Opolu (pozostała do realizacji wartość 2,1 mld złotych przypadająca na spółkę RAFAKO została podzlecona w całości podmiotowi spoza Grupy Kapitałowej RAFAKO). Wszystkie zlecenia w strukturze portfela zamówień stanowią obecnie kontrakty z segmentu budownictwa energetycznego.

PORTFEL ZAMÓWIEŃ				
	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014		
	~1,3 mld PLN	~1,9 mld PLN		
	PORTFEL ZAMÓWIEŃ na 31.12.2015	Realizacja w latach		
		2016	2017	po 2017
RAZEM	~4,6 mld	~1,8 mld	~1,7 mld	~1,1 mld
RAFAKO	~1,3 mld	~0,7 mld	~0,4 mld	~0,2 mld
SPV Jaworzno	~3,3 mld	~1,1 mld	~1,3 mld	~0,9 mld

Informacje dotyczące wartości portfela zamówień RAFAKO S.A. i SPV Jaworzno zostały zaprezentowane w niniejszym dokumencie z zastrzeżeniem następujących założeń:

- wartość ta stanowi zagregowaną wartość wynagrodzeń RAFAKO i SPV Jaworzno, wskazanych w poszczególnych kontraktach, które zostały zawarte przez Spółkę do dnia 31 grudnia 2015 r.; nie uwzględnia ona kontraktów planowanych, ale jeszcze nie zawartych,
- wartość portfela zamówień została wskazana na dzień 31 grudnia 2015 r.; ostateczne przychody z kontraktów oraz okresy ich realizacji zależą od wielu czynników, w tym niezależnych od RAFAKO.

Ważniejsze kontrakty w asortymencie bloków energetycznych, kotłów oraz zespołów, części maszyn i urządzeń energetycznych:

1) Budowa bloku energetycznego o mocy 910 MW na parametry nadkrytyczne w Elektrowni Jaworzno

W dniu 17 kwietnia 2014 roku RAFAKO S.A. jako lider, działając w konsorcjum z Mostostal Warszawa S.A. zawarła z Tauron Wytwarzanie S.A. umowę na budowę bloku energetycznego o mocy 910 MW na parametry nadkrytyczne w Elektrowni Jaworzno III – Elektrownia II. Wartość kontraktu wynosi 4,4 mld złotych.

Konsorcjum wybuduje blok energetyczny wraz z kompletem głównych urządzeń, instalacji oraz wszystkimi niezbędnymi urządzeniami zewnętrznymi koniecznymi do poprawnej i bezpiecznej eksploatacji bloku. Blok będzie wyposażony w przepływową kocioł pyłowy na nadkrytyczne parametry pary, opalany węglem kamiennym oraz kondensacyjną turbinę parową, sprzęgniętą z generatorem wytwarzającym energię elektryczną. Podłączony będzie do nowej rozdzielni 400 kV, wyprowadzającej energię elektryczną do Krajowego Systemu Elektroenergetycznego. Moc brutto bloku będzie wynosiła 910 MWe, sprawność netto przyjęto na poziomie 45,91%, a zużycie węgla gwarancyjnego dla nominalnej pracy bloku przyjmuje się na poziomie ok. 345 t/h.

Blok będzie wysokosprawną jednostką systemową, odpowiedzialną za generację energii elektrycznej, pracującą w podstawie systemu elektroenergetycznego. Zostanie wyposażony w instalacje pozwalające na dotrzymanie standardów emisyjnych związanych z NO_x, SO₂ i pyłem, tj. instalację SCR (odazotowania spalin), IOS (odsiarczania spalin), oraz elektrofiltr. Żywotność bloku wynosić będzie co najmniej 200 tysięcy godzin pracy lub 30 lat. Moc bloku, zwiększy o ok. 2,5 % moc zainstalowaną w polskiej energetyce zawodowej.

2) Realizacja I etapu zadania inwestycyjnego „Nowa elektrociepłownia w Grupie Azoty ZAK S.A.”

W dniu 23 maja 2014 roku RAFAKO S.A. zawarła umowę z Grupą Azoty Zakłady Azotowe Kędzierzyn S.A., na kwotę około 320 mln złotych.

Przedmiotem umowy jest:

- budowa, dostawa urządzeń i usług oraz uruchomienie kotłowni z kotłem pyłowym, o wydajności 140 Mg/h pary o temperaturze 495°C i ciśnieniu 7,5 MPa, opalany węglem kamiennym;
- budowa, dostawa urządzeń i usług oraz uruchomienie turbozespołu upustowo - kondensacyjnego o mocy ok. 25 MWe w istniejącej maszynowni, o parametrach wlotowych pary: temperatura 490°C i ciśnienie 7,0 MPa;
- budowa budynku z centralną nastawnią, systemem sterowania DCS z częścią socjalną dla załogi, obejmującą dostawę urządzeń i usług oraz uruchomienie.

3) Projekt, dostawa i montaż rusztu, kotła i instalacji oczyszczania spalin „ZTUO Szczecin”

W dniu 7 czerwca 2013 RAFAKO S.A. podpisało wart ponad 227 mln złotych kontrakt z Mostostalem Warszawa na budowę wyspy kotłowej dla Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów w Szczecinie.

W ramach umowy RAFAKO S.A. realizuje całą część technologiczną projektu, od rusztu spalającego, kocioł, poprzez system oczyszczania spalin w zakresie odsiarczania, odpylania i odazotowania. Kontrakt jest częścią inwestycji związanej z budową spalarni dla Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów w Szczecinie, realizowanej przez Mostostal Warszawa. Obiekt stanie na Wyspie Puckiej. Będzie spełniać najwyższe normy środowiskowe. Ma przerabiać 150 tysięcy ton odpadów rocznie. Wartość całej inwestycji to ponad 711 mln złotych.

4) Budowa kotła fluidalnego w Synthos Dwory 7

Przedmiotem kontraktu jest budowa Kotła Fluidalnego OFz – 140 „pod klucz” w Synthos Dwory 7 w Oświęcimiu. Wartość kontraktu netto to 151,6 mln złotych.

Kocioł zostanie samodzielnie zaprojektowany i wykonany przez RAFAKO S.A. Spółka zobowiązała się, że do stycznia 2016 roku sfinalizuje prace obejmujące wykonanie oraz dostarczenie i zainstalowanie kotła fluidalnego, jak również realizację niezbędnych prac budowlanych.

Kotły fluidalne pozwalają na redukcję emisji tlenków azotu i siarki już w samym procesie spalania. Nie wymagają zatem budowania oddzielnych i kosztownych instalacji odsiarczania. RAFAKO S.A. zaprojektowało i dostarczyło siedem kotłów z cyrkulującym złożem fluidalnym, przeznaczonych do spalania węgla kamiennego.

5) Budowa kotła do utylizacji odpadów komunalnych - Hereford & Worcestershire na terenie Wielkiej Brytanii

W dniu 18 lipca 2014 roku RAFAKO S.A. podpisało umowę z firmą Hitachi Zosen Inova AG z siedzibą w Zurichu na kwotę 11,2 mln euro.

Przedmiotem jest dostawa wraz z montażem i rozruchem kotła do utylizacji odpadów komunalnych dla Termicznej Utylizacji Odpadów Hereford & Worcestershire na terenie Wielkiej Brytanii.

6) Modernizacja i remont obrotowych podgrzewaczy powietrza wraz z instalacjami pomocniczymi kotła bloków nr 7-12 w Elektrowni Bełchatów

Umowa na modernizację o wartości około 120 mln zł została podpisana w dniu 18 stycznia 2011 roku z PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. – Oddział Elektrownia Bełchatów.

7) Membranizacja kotła OP-380b w TE Morava, II etap

Umowa na membranizację została zawarta z firmą Javno Preduzeće Elektroprivreda Srbije na kwotę 8 150 tysięcy EUR.

8) Dostawa elementów ciśnieniowych kotła dla Metsa Fibre Oy w Finlandii

W dniu 30 kwietnia 2015 roku RAFAKO S.A. podpisało umowę z firmą Valmet Technologies Oy na kwotę 7 702 tysięcy EUR.

Przedmiotem jest dostawa elementów ciśnieniowych kotła.

Ważniejsze kontrakty w asortymencie urządzeń ochrony powietrza:**1) Zabudowa instalacji katalitycznego odazotowania spalin w Elektrowni Kozienice S.A.**

Od 28 czerwca 2012 w Elektrowni Kozienice realizowany jest Kontrakt zawarty pomiędzy: Enea Wytwarzanie S.A. a RAFAKO S.A. w systemie "pod klucz" kompletnych, nowoczesnych instalacji odazotowania spalin metodą katalityczną (SCR). Wartość umowy to 191 mln złotych.

Instalacja jest przeznaczona dla kotłów OP-650 na pięciu blokach dwustumegawatowych (nr 4-8), opalanych węglem kamiennym i biomasą, co pozwoli na eksploatację tych kotłów zgodnie z obowiązującymi wymogami ochrony środowiska.

2) Instalacja SCR w Połańcu

Dnia 14 czerwca 2012 RAFAKO S.A. podpisała kontrakt na dostawę Instalacji Katalitycznego Odazotowanie Spalin SCR dla Elektrowni w Połańcu. Kontrakt obejmuje dostawę instalacji dla sześciu bloków nr 2-7 i będzie realizowany etapami do 2017 roku. Wartość umowy wynosi 242 mln złotych. Umowa zawiera również opcje na dostawę urządzeń o wartości: 26 mln złotych.

3) Modernizacja IOS Bełchatów bloku 5 i 6

Przedmiotem kontraktu jest modernizacja instalacji odsiarczania spalin w Bełchatowie blok nr 5 i 6. Wartość kontraktu wynosi 116 mln złotych.

Modernizacja IOS bloków nr 5 oraz 6 związana jest z koniecznością zwiększenia stopnia redukcji SO₂ dla czynnych bloków Elektrowni Bełchatów. Wynika to z regulacji prawnej z zakresu ochrony środowiska.

4) SCR w kotle OP-650 nr 1, 2 i 3 w El. Ostrołęka B

Dnia 10 października 2014 roku konsorcjum w składzie: RAFAKO S.A. oraz OMIS S.A. podpisało umowę z firmą ENERGA Elektrownie Ostrołęka S.A. Przedmiotem umowy jest redukcja NO_x w kotłach OP-650 w Elektrowni Ostrołęka B. Zgodnie z umową, RAFAKO S.A. odpowiedzialne jest za wykonanie 58% prac wymaganych umową oraz uprawnione do otrzymania wynagrodzenia odpowiadającego w/w udziałowi prac.

Przedsięwzięcie o budżecie niemal 150 mln zł to kolejny etap dostosowywania Elektrowni Ostrołęka B do nowych norm emisji. Inwestycja pozwalająca obniżyć emisję tlenków azotu realizowana będzie stopniowo. Dotyczy odazotowania spalin z trzech bloków opalanych węglem w Elektrowni Ostrołęka. Podzielona jest na etapy, w ramach których oddanie do eksploatacji części wspólnej oraz instalacji pierwszego kotła planowane jest już w przyszłym roku, a zakończenie całej inwestycji przewidywane jest na koniec roku 2017. Gwarantowana maksymalna emisja tlenków azotu po zakończeniu budowy wyniesie 100 mg/Nm³, ale w przypadku dalszego zaostrzenia norm emisji możliwa będzie rozbudowa instalacji dla osiągnięcia jeszcze wyższej sprawności odazotowania.

5) Modernizacja elektrofiltrów na blokach nr 1, 2, 3 w Elektrowni Ostrołęka S.A.

Prace modernizacyjne, które potrwać trzy lata, będą realizowane na trzech blokach elektrowni. Ta inwestycja, szacowana na ponad 85 mln zł, jest następnym etapem dostosowywania Elektrowni Ostrołęka B do nowych unijnych norm emisji dla jednostek spalających węgiel kamienny i biomasę. Dzięki temu, po zakończeniu prac emisja pyłów ma się zmniejszyć o ponad połowę.

6) Budowa instalacji odsiarczania spalin dla kotłów K7 i K8 w Elektrociepłowni Białystok

Dnia 23 października 2015 roku RAFAKO S.A. podpisała umowę z firmą ENEA Wytwarzanie Sp. z o.o., na kwotę 78 500 tysięcy złotych. Przedmiotem umowy jest budowa instalacji odsiarczania spalin dla kotłów K7 i K8 w Elektrociepłowni Białystok. Termin na wykonanie przedmiotu umowy wynosi 26 miesięcy od dnia jej podpisania.

Oświadczenie Zarządu

Zarząd RAFAKO S.A., oświadcza, że:

- 1) wedle najlepszej wiedzy, sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2015 roku i porównywalne dane finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2014 roku sporządzone zostały zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, oraz że odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową Spółki oraz jej wynik finansowy, oraz że sprawozdanie z działalności RAFAKO S.A. zawiera prawdziwy obraz rozwoju i osiągnięć oraz sytuacji Spółki, w tym opis podstawowych ryzyk i zagrożeń;
- 2) podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych, dokonujący badania rocznego sprawozdania finansowego został wybrany zgodnie z przepisami prawa, oraz że podmiot ten oraz biegli rewidenci dokonujący tego badania spełniali warunki do wydania bezstronnej i niezależnej opinii o badanym rocznym sprawozdaniu finansowym, zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami zawodowymi.

Podpisy członków Zarządu:

21 marca 2016 roku	Agnieszka Wasilewska-Semail	Prezes Zarządu
21 marca 2016 roku	Krzysztof Burek	Wiceprezes Zarządu
21 marca 2016 roku	Jarosław Dusiło	Wiceprezes Zarządu
21 marca 2016 roku	Edward Kasprzak	Wiceprezes Zarządu
21 marca 2016 roku	Tomasz Tomczak	Wiceprezes Zarządu